

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 3-hasábos petit sor egyezer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyüttér petit sora 30 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában
 TELEFON-SZÁM: 37

KIADÓHIVATAL
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József téherceg-ut 2a. 57
 TELEFON-SZÁM: 181

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Péntek, január 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Nem kell az aszfalt..
- „Sziveskedjék támogatni a kormányjavaslatot...“
- A pécskai hívők a papjuk ellen.
- Mju-török összeesküvés a hadseregben.
- Zsaroló főtörvényszéki elnök.
- Meggyanusított főtisztviselők.
- Panamázó politikai párt.
- Eltűnt százötvenezer korona értékű fa.
- A bécsi katonatiszt három vén leánya.
- Teleky Tibor gróf és az aradi törvényszék.
- Megnyit a jégpálya.
- Ki lesz a francia köztársaság elnöke?
- „Untauglich-pusztá“
- Ajánlom...

Álmok a bomlásról.

Arad, január 16.

Állandó, és most ujult erővel fölzengő nóta az ellenzéki lanton: „Bomlás a munkapártban.“ A mióta a párt megvan, szerintük állandóan bomlik, s ha valósággal annyiszor szakadozott, oszlott volna, a hányszor megirták, ma a pártból nem volna egyéb, mint a Nemzeti Társaskör.

Még le se zajlott a választási harc, az ellenzéki reménykedés nagyítóüvegén máris szakadásokat konstatáltak a munkapárt testén. Kezdték összemérni a nagyváradi és a körnöcbányai beszédeket. S erencsés költői invencióval felfedezték, hogy ez a két beszéd, — s a két kiváló államférfi, a kiknek ajkáról ez a beszéd elhangzott, — északi és déli sark, ellentétes minden ízében és minden betűjében.

Erre a költőkhöz, de nem reális politikusokhoz illő képzelődésre építették ha-

ditervüket a különféle pártok vezérkari főnökei. Szilárd képződménynek hitték, a mi csak ingó bingó, vékony jégkéregnek bizonyult: beszakadt alattuk a legelső pillanatban.

Moltke híres elvét, — a különválva előrenyomulást és az egyesített erővel való megütközést, a maguk kárán ugyancsak kipróbálták. A bankkérdésben, később a katonaióban, egyik részük egész lelkéből folytatta az obstruálást; a másik részük előkelő közönnyel nézte végig testvérei kinlódásait. Mihelyt azonban az obstrukció odáig fajult, hogy a munkapárt kénytelen volt a parlamenti zendülés leverését komolyan fontolóra venni: abban a percben megszűnt az ellenzék békésebb részének a közönye s a semlegessége. A szent obstrukció oltalmára kész volt azonnal kardot rántani.

Elöl tűz, hátul víz, — az ellenzék vezérkarának elmés taktikája szerint, — ez volt a többség helyzete ugyszólván a felirati vitától kezdve. A nyílt obstrukció útjában állott minden rendes parlamenti munkának. Ha pedig a többség csakányt akart ragadni az obstrukció leverésére, — a szolid és békeszerető testvér sietett lefogni a többség felemelt karját, azzal a szentimentális elérzékenyüléssel: „csak az én testemen keresztül!“

Ez a helyzet elviselhetetlenné vált, mihelyt a többség kimerítette a becsületes békeszerzés minden eszközét. Abba a verembe, hogy a munkapárt a tehetetlenségnek, belső elzülésnek, minden komoly alkotásra képtelen szélhüdttségnek abban a

betegségében haljon meg, amelyben a rengeteg és csillogó, koalíciós többség dicstelennül és alig négy év alatt elpusztult: a munkapárt nem akart beleesni. Tisztába jött vele, hogy azok is, akik a párt egyik részével, azok is, akik a másik részével váltottak szerelmes pillantásokat! — nagy ravaszul egyet akartak; a munkapárt élő testét ketté szakítani.

Amely pillanatban a különböző ellenzéki táborok tisztába jöttek vele, hogy a többség átlát az ő sunyi tervükön, s hogy a maga kompakt egységét nem hajlandó feláldozni gyanus ellenzéki szimpátiákért, — a vörösek és feketék, a radikális választói jog hívei és annak halátos ellenségei, mind összefogtak, hogy a többséget falhoz szorítsák és a hatalom polcáról elszánt rohammal letaszítsák.

Junius negyedike után lehullott az álarc minden ellenzéki arcáról. A valódi képe meredt mindnek a kormányra és a többségre — az a képe, amelyből csak halálos boszuvágy látszott és a hamar elveszített hatalom visszanyerésének a lihegő vágya.

Az adáz és kíméletlen harc még jobban összekovácsolta a többséget. Egy test, egy lélek volt, bár a hiu reménykedés nem szűnt meg s az ellenzéki sajtó napról-napra megjövendőlte a munkapárt széthullását.

És ezt folytatják most is, — újra céltalanul. A választójogi törvényjavaslat folytán, amint az előrelátható volt, a pártnak egy kis számú töredéke kilépett. Azonban a kilépések sorozata befejeződött, anélkül,

A céhbe állás.

Irta: Móricz Pál.

1.

Amidőn Szücs András átesett az innesztendőkön és a vándorlegénykedésbe is belefáradt, Babarcsi Pál céhmester elé járult.

— Nemzetes céhmester úram — mondotta a legény — készen állok. Remekes munkával is bizonyosságot teszek az érdemes szücsmesterségből.

Bár ékesen kunkorított bajusszal begyeskedett Szücs András, a szigorú céhmester előtt nem volt tekintélye. Babarcsi Pál céhmester még az inaskodása, legénykedése idejéből megfigyelte Andrást. A gazdag fiu inkább bejehujzzott és ami komoly mesteremberekhez nem illik, a mesterségbe vágó tudományok gyakorlása helyett léhaskodott. Azértlan a céhmester összerántotta a szemöldökét. Nagyt csóvált fején:

— Kedves öcsém, nem foltozó vargaság a szücsök tudománya. Igen nehéz feladat a szücsremek.

— Tudom.

— Tudom? Ebe, he? Öcsém, könnyű azt így szájjal elmondani. Fogósabb a cselekedete. Sok minden fordul a szücsremek.

A hetyke Szücs András csapott a kezével:

— No, azt a kurta fehér ködmönt, dolmány nagyságában, megcsináljuk valahogy.

Babarcsi céhmester még inkább megcsóváltá fejét:

— Csak ne olyan szaporán, öcsém! Mert ez még nem minden. A virágos, cifra suba próbálja ki igazán a mestert. Ki, hogy s mint tud a tüvel, selyemfonállal mesterkedni. Meg a koszacsó himezés sem kontárkértől telik ki. A szétterpeszkedő pávamadar tolla olyan gazdag, olyan pompás... Hát a sallangmetszés! A szironymunkák! Ehe, he! — a szigorú céhmester a vastag bajusz alól elsomolyodott — de hiszen minek beszéljen tovább, öcsém uram, ugysis bölcsen tudja ezeket és így tudomásul veszem a remekbe állást, céhbéli előjáró mesteruraimékhöz elindítom a táblát, hogy adott napra gyűljenek össze.

A Babarcsi Pál céhmester háza a Rókuson a Fehérlő utcában feküdt. Nádfeleles fordított ház volt ez, kívül-belül olyan hófehér, mint a bamvas irha. A mesterek a következő vasárnapon ezen háznál cselekedték az első eljárást a Szücs András remekes céhbeállításának ügyében. A vendégszobában foglaltak helyet, ahol a falitükör háta mögött aranykék szemű pávatollak kacsintgattak ki. A diófa asztalfőn a céhmester ült. Jobb keze felől a nemes város megbízott embere, a kövér céhbiztos Hódi szenátor terpeszkedett, balról az alcéhmester emelgette peckes fejét. Virágosra festett fakanapó ülték. Az atyamester, a két bejáró mester, a két dékán ursimék és a többi érdemes belső emberek illő rendben sorjáltak a székeken és a hosszúra kihuzott asztal legvégén gubbaszkodott a remekes.

— Megáldott legyen a mi munkánk — mondotta a céhmester, akit süvítő hangja miatt cer-

kónak is neveztek hátmerett. Intésére a mesterlegények tizenhat darab magyar barátbört hoztak a szobába. Még kikészítetlen nyers bőrök voltak ezek. A remekes első feladatát ezeknek a bőröknek a kikészítése képezte. A ködmönhöz fehérhátú, a subához sárgahátú bőr szükségeltetett, amelyet a remekes a céh által kirendelt egyik mesternél, az ugynevezett remekbiztosnál tartozott elkészíteni. Öreg Tóth János uram ugy-e bátran elfogadja a remekbiztoságot?

— Ahogy az érdemes céh rendel! — felelte tisztességtudóan a felsővárosi vizimolnárok, hajósok, halászok, nagyfűvarosok, pásztorok és kupeczek híres subakészítő mestere, egy fehérhajú, de rózsás arcú, ragyogó szemű, vidám emberke.

— Akkor hát, hogy cserebere ne történjék, pecsételjék meg a bőröket — folytatta a céhmester és a kacskaringósan vasalt céhládából a priviligiumos öreg irások mellől előkereste a céh pecsétjét. Miközben a bőröket bilyogozta Babarcsi Pál, hamiskásan a remekesre villogott:

— Megezem én a fejemet akkor — mondotta kajánul — hm! hahogy Szücs András remekes a céhbe áll.

— Ehehen! — összemosolyogtak a mesterek.

— Kemény falat volna az, nemzetes uram — felelte Szücs András — meg különben is szükség van még arra az érdemes céhnek és a nemes városnak.

— Az ebadta, beszélni tud ez! — Hódi szenátor ocsásgott Babarcsinak.

hogy a sokat várt, pártegyeséget és párterőséget repesztő bomlás bekövetkezett volna. Apró és még apróbb jelenségekből hiába következtek erre; a maguk gyöngeségét parlamenti harcra való képtelenségét hasztalan táplálja a remény, hogy a ma még tömör és kemény ellenség, a munkapárt szintén gyöngül és utóléri őket. A maguk bódítására, altatására költhetnek híreket arról a bizonyos „szétzülésről.“ — a valóságban lehullanak ezek a csalóka álmok.

Nem kell az aszfalt.

(A város közlekedési bizottságának döntése a Varjassy-utca burkolásáról. — A lezavazott főmérnök.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 16.

Az Aradi Közlönynek a város érdekében való következetes akciója végre eredménnyel járt. Arad közlekedési bizottsága ma délután tartott ülésében döntött a rendkívül hosszú Varjassy Lajos utca kikövezéséről. A bizottság többsége nem tartotta szükségesnek, hogy a hosszú utvonalat kiaszfaltozzák, s nem fogadta el Virágh Lajos főmérnöknek, meg Szathmáry Károly üzemigazgatónak azt az érvelését, hogy a Varjassy Lajos utcát az esetleg 15 év múlva ott meginduló autobuszforgalomra való tekintettel aszfalttal lássák el. A Magyar Aszfalt-gyár és kartellársai tehát nem kapnak a több mint háromszázezer koronás munka árából, mert a bizottság a Kőszénbánya és Téglagyár budapesti részvénytársaság keramit burkolási ajánlatát tartotta legmegfelelőbbnek és a közgyűlés előtt ezt támogatja.

Az érdekes ülésről ezt a tudósítást közöljük:

(A külvárosi utvonatok fejlesztése.)

Ma délután Lőcs Rezső tanácsnok elnöklésével együttes értekezletet tartott a város törvényhatósági bizottságának közlekedési és autobusz-felügyelő bizottsága. A tagok elég nagy számban jelentek meg, mert a meghívón is jelezve volt, hogy fontos kérdés felett kell dönteni. A Varjassy Lajos utca burkolására beérkezett pályázatok sorsa volt eldöntendő. Az egyik ismertette a versenytárgyalás kiírását megelőző eseményeket, jelezte, hogy noha a tanács az aszfalt-burkolás mellett foglalt állást, a törvényhatósági bizottság úgy látta jónak, hogy többféle

fedőanyagra vonatkozólag irassék ki a pályázat és ez így is történt.

— Azért kellett mindakét bizottságot ülésre összehívnom, mert az autobusz forgalma kiterjesztésének kérdése is szóba kerül a burkolat eldöntésénél. Elsődrendű szerepet játszik ugyanis a gummikopás, minthogy a Varjassy Lajos-utcában a gépkocsikat járattatni fogjuk — mondotta Lőcs tanácsnok. — Nemcsak a számszerű olcsóság fontos, hanem eldöntendő, milyen befolyással van a burkolóanyag a gummi elhasználására.

Ezután a tanácsnok egyenként ismertette a beérkezett ajánlatokat, úgy, mint azt az Aradi Közlöny annak idején egész terjedelmében közölte. Arra kérte fel a bizottsági tagokat, hogy elsősorban azt a kérdést döntsék el, vajon abban az esetben, ha a Varjassy Lajos utcában autobusz-közlekedést honosítana meg a város, milyen befolyással lenne az utcaburkolat az üzemeltetésekre és a gummifenntartásra?

Szathmáry Károly üzemigazgató szót elsőként a kérdéshez és a következőket mondotta:

— Mikor szóba került a lóvasút kiküszöbölése és a villamosvasút létesítésének gondolatával barátkozott meg a város, akkor az lebegett a szem előtt, hogy az autobuszok, melyek ma a főúton közlekednek, a külváros forgalmát bonyolítják le, mert az a cél, hogy a külvárosok gazdasági életét emeljük. Tekintettel arra, hogy az autobusz járat csak a külvárosokra szorítkoznék, három utvonallal lenne létesítendő. Első a vasúttól a Neuman gyárig, a másik a Kossuth utcán át a Vágóhid soron a vasútig, a harmadik pedig a Varjassy Lajos utcán. Ha tehát ott eleve olyan utvonalt létesítenénk, amely kizárja, hogy ott autobusz közlekedhessenek, akkor a külvárosok érdekében nem cselekedünk semmit. Noha az aszfaltot tetemesen drágább a beérkezett ajánlatok szerint, mint a keramit, nem szabad elzárkóznunk a nagy befektetéstől és az aszfalt mellett kell döntenünk. Nemcsak a gummikopás veendő tekintetbe a keramit mellett, hanem emez anyag merevsége következtében legalább évente 20 000 korona üzemeltetés költség többet származik abból, hogy úgy a kocsik, mint maguk a motorok tetemes és gyors romlásnak vannak kitéve. Mint autobusz üzemigazgató, kötelességemnek tartottam ezt elmondani és kérem is a várost, hogy a külvárosok érdekében így döntsön.

— Ezeket az adatokat tulzottnak tartom — mondotta Reisinger Sandor — és szeretném, ha az igazgató ur bebizonyítaná azoknak helytállóságát. Meg talán a főútra is tulzottnak számítás volna ez, ha egyáltalában elfogadható lenne. Ha lesz a Varjassy Lajos-utcában autobusz, aminthogy a legközelebbi tíz évben valószínűleg nem lesz, akkor sem lehet 20,000 korona üzemeltetés költségét számításba venni. Különben is, ami a külvárosok közlekedését illeti, alapvető gondolatul azt kell elfogadnunk, hogy azokban a városrészekben a

főúttal nem parallel, hanem merőleges irányban kell forralmat és közlekedést teremtenünk, mert a legvitálisabb törekvés, hogy a külvárosok a belvárossal és a vasúttal gússanak gyors és olcsó összeköttetésbe. Elsősorban tehát valószínűleg a Kossuth Lajos-utcán és ezzel parallel a Fejsze utcán fognak autobuszokat járattatni és ma még felesleges atólótt vitatkozni, hogy a Varjassy Lajos utca burkolása milyen befolyással lesz az autobusz üzemeltetésére.

— Pesszimiztikusan itéli meg az előttem szóló bizottsági tag ur a kérdést, — mondotta Virágh Lajos főmérnök, — mert ha a villamosvasut meg lesz, aminthogy három év múlva valószínűleg már járni fog, akkor az összes autobuszok felszabadulása után a külvárosokba visszük a gépkocsikat és a Varjassy Lajos utca feltélenül autobusztorgalmat kap.

— Ez valóságos abszurdum, — kiáltott közbe Reisinger. — A Deák Ferenc-utcán és a Neuman-gyárig, azután pedig a Szabadság tértől Ujaradig kell egy két radiális vonalat teremtenünk és ezek az utvonatok felemésztik azt a néhány kocsit, amelyek a főúton felszabadulnak.

— Ugy van, — mondotta Farkas Ernő. — A Varjassy Lajos és Kossuth utcák oly közel vannak egymáshoz, hogy az előbbire egyáltalában nem szabad önálló kocsitorgalmat számítani és ezért azt hiszem, hogy a kövezés kérdésénél az autobusz kérdése teljesen kikapcsolandó. A bizottságnak csak az a feladata, hogy döntsön a fölött: melyik az olcsóbb ajánlat, a keramit, vagy az aszfalt?

Ugyanezen a véleményen volt Kilenyi János főszámvevő is. Kijelentette, hogy nem osztja Szathmáry véleményét és azt hiszi, ha a Varjassy Lajos utcának közlekedést akar adni a város, akkor az csak a villamos lehet.

— Teljesen hamisan állítják be az én szavaimat, mondotta újból Reisinger, mert én nem látom pesszimiztikusan a külvárosok fejlődését, de a két kérdést ne tessék összezavarni. Ismételt hangulatozom, hogy a külvárosnak jó forgalmat kell adni, de először a józan ész követelményeit kell kielégítenünk és az utvonalt úgy kell megállapítani, ahogy azt a forgalom követeli meg és nem pedig három háziúr, akik esetleg egymáshoz zsurra járnak. (Általános derűség). A vasúthoz és a belvárosba kell könnyen eljutni a külváros lakosságának és ezt csak az által érheti el, ha radiális vonalakon kap közlekedési eszközöket...

— Sétálni gyalog is lehet, — mondotta Stan-kovics Miklós.

... — és — folytatta Reisinger — határozottan merem állítani, hogy a törvényhatósági bizottságban nem akad ember, aki csak azt akarná, hogy parciális érdekek kielégítésére bárhol is a drága autobuszokat járassuk.

A hizelgés Babarczit is kihozta a komolykodásból, elnevette magát:

— Azt már látom, hogy a bába jól felvágta a remekes nyelvét. Jól van no, hát majd sorát várjuk, hogy a szücsi tudományból is hány zsák kal telik?

2.

Szücs András a kikészített bőrökkel másodizben járult a céh előjáró mesterei elé. A kuria ködmönhöz két fehérhátú bőr szükségeltetett. Egy subára tizennégy darab tubakszinű bőrt számítottak. A bőroket nem kifogásolták. Törésre és festésre megfelelt a bőr. A hosszú szabóasztalra teregették fel a bőroket, mert András legénynek a szabászati tudományából is vizsgáznai kellett. A borotvaéles szabókéssel előbb a ködmönnek kellett a derekát az ujjait kiszabni. A suba szabásának meg az volt a fortély, hogy a subagalléron a bodorszőrű, fekete bárány mind a négy lábának a suba hátára kellett esni.

— Hallotta hírét, őcsém, Mucsi vargának? — firtatta a remekest a tréfáskedvű öreg Tóth János.

— Akinek Jaksa, a rókusi harangozó elébe harangozott, amikor Mucsi mester a hátán hozta a ló bőrt Dorozsamaról?

— Arról a Mucsiról beszélek. Szerencséje őcsémnek, hogy nem a vargaságot tanulta; mert Mucsi barátom nehezebb remekes próbákat szokott volt feladni.

— Ezt jól mondta Tóth uram — Hódi szénátor magyarosan befelé nevetni kezdett.

— Az én Mucsi barátomtól származik ez is — folytatta vidáman Tóth ur — ha igazi mester akar lenni a remekes, egy tehénbőről szabjon ki tizenkét pár bocskort, de úgy, hogy a tehén bőre mégis egészben maradjon...

— Ehe, he! Ott voltam! Magam is hallottam! — bólogatta jókedvűen Hódi — nem hogy a fiatal remekes, hanem az egész érdemes vargacéh belezavarodott ebbe.

— Ugy e, tekintetes céhbiztos ur, végül is Mucsi barátomnak kellett megfejteni?

— Az ám! Az én kérésemre magyarázta meg a pokolra való. Olyan egyszerű dolog ez — ugymond — az én feleségemnek nagyon tizenkét gyermeke! Ugy-e bizony bár ez a tizenkét gyerek, tizenkét pár bocskornak felel meg? A tehénbőr mégis egész; mert hiszen magok tudják mester uraimék, hogy az én feleségemnek kutya-baja sincsen...

— Hehe, he! — olyan jóízűen nevettek a vargákat a szűcsök, Szűcs András remekes is majd hogy nem félremetszette a ködmön derekát, sőt a szabolygásra Babarczi Pálné is benyitott az ajtón, noha egyébként sosem avatkozott a céh belső dolgába.

— Bah virágos a kedvök higylmeteknek! — bodros fehér fejkötője alól kíváncsian tekintett szét; de azután férjének a céhmesternek egy szigorubb tekintetere zavarodottan huzta be az ajtót és a mesterek is rátértek a remekes vizsgáltatására.

— Ezek meg itten la, hm! úgy nézem, hogy vakmetszések — firtatta az éles szemű céhmester,

amidőn az András legény szabászi tudományán nem találtak kifogásolni valót.

— Ez még a juhászoktól származik. A nyuzáskor sértették meg a bőrt — mentegetőzött a remekes.

— Nem határoz az — felelte Babarczi — a remekes ne csak a szabást varrast tudja, de tanulja meg a vakmetszettek foltozását is, hogy nyomát se lássuk a bőron, mert különben ennek a tizenhárom vakmetszesnek tizenhárom társas pohár lesz a válsága.

— Az ám! — helyeselték a mesterek — a remekes tudjon foltozni is.

A remekbiztosnak, az öreg Tóth János szűcs-mester műhelyében munkába vették tehát a remeket. Ilyen gazdag családból való remekes nem sűrűn került a céhben, azért a remekbíró két mester is többször, szívesen betért oda. Hiszen a remekes borral és borkorcsolyával dusan ellátta a műhely egész népét. A zairos kaszolyban egész nap sütt a tojássárgával gyurt sós tészta, melyet gubának vagy másként bahafogának is neveztek és Babarczi Pál céhmester nem épen ok nélkül tamáskodott a Szűcs András tudományában, mert az igazat megvallva az öreg Tóth János családjával és a komás mesterekkel miveltek a Szűcs András remekét. Valóságos virágokrta volt ennek a subának a tányérja, mely a két vállra borul. Meg a piszlédarból szabott kerasztírhát is hamvas finom selyemvirágok borították.

— Barsonykabára odaillesz ez a suba, a remekbíró mesterurak a babafogak ropogtatása, a boros poharak ürtgetése közben csodáltak, vál-

Fetter Géza tévesnek mondja úgy Virágh Lajos főmérnök, mint Szathmáry Károly fővezető álláspontját, mert annak elbírálására, hogy valamely utca parallel, vagy radialisan halad-e, az az egyetlen helyes meghatározás, ha a város központjából kiindulva tekintjük annak végpontjait. Már pedig Aradon a színház és a városháza tekinthető központoknak és ha ez helyes, akkor a Varjassy Lajos utca csak parallel utcának jelölhető és minden józan közlekedési politikával ellenkezik az, hogy ilyen utvonalakon felesleges közlekedést rendezzünk be.

(Aszfalt helyett keramit)

— Az elhangzott vita anyagát összegezve, — mondotta az elnök, — most már én is arra a meggyőződésre jutottam, hogy sokkal többet használnak a külvárosoknak, ha radialis irányban létesítünk részükre forgalmat és ebből a szempontból elbírálva a kérdést, nem lényeges, hogy a burkolatot miből készítjük, a beérkezett pályázatok tehát az autobusz szempontjából nem bírálandók el. En magam is ama vélemény mellé csatlakozom, amely a gummi kopás kérdését kapcsolandónak tartja.

Ezzel ellentétben Zinner Béla arra kéri a bizottságot, hogy alaposan tanulmányozza a kérdést és akkor befogja látni, hogy a Varjassy Lajos-utcának feltétlenül szüksége van az autobusz forgalomra. De ez a kérdés nem hozható összeköttetésbe az utburkolásra kiírt pályázat eredményének elbírálásával.

Ezután az elnök, mielőtt még eme elvi kérdésben döntést provokált volna, arra kérte az autobusz-bizottság szakértő tagjait, mondják meg, vajon körülbelül milyen összegű lehet az a differencia a gummi és a gépkocsi kopására vonatkozólag, amely a keramit, vagy aszfalt használata által keletkezhetik.

Dicker József adta meg a szükséges felvilágosítást. Véleménye szerint ha a Varjassy Lajos-utcában autobusz járna, az évente 80.000 kocsi-kilométert tenne meg a ez keramit burkolásnál 2400 korona gummitöbbletnek, 2400 korona kocsikopásnak és 1200 korona motorkopásnak felene meg, összesen tehát hatezer koronával kerülne többbe az üzem. Ez tíz év alatt 60.000 koronával tenné drágábbá a keramitot az aszfaltnál, amely ma 37.000 koronával drágább, mint a keramit.

Farkas és Zinner bizottsági tagok ismételtén a mellett szólottak, hogy az autobusz kérdését nem szabad összekapcsolni a burkolás kérdésével, pláne a hallottak után, mert a differenciászámítás rendkívül problematikus és nem megbízható. Az üzemigazgató ismételtén kijelentette, hogy ő, mint a vállalat vezetője, kénytelen annak érdekeit védeni és ezért tartotta szükségesnek véleményét előterjeszteni.

— Tíz hét alatt készült el a remek, aki ilyenkor a tessék lássék kedvéért öltögetett is nehányat.

Tíz hét alatt készült el a remek. Az öreg Tóth János kis diák fia, a Jancsi gyerek a bőrkön tapasztalt tizenhárom vakmetszést is olyan finoman beöltögette selyemcérnával, virágok és levelek alá rejtegetve, hogy a szücsremek bemutatásánál az éles szemű céhmester sem fedezett fel két vakmetszés gyenge nyománál egyebet. Sietett is kimondani az ítéletet:

— A remekes pediglen tanulja meg jobban a foltozást! Ezen két hibák miatt pedig tartozik a mesterasztalnak két társpharat fizetni!

A két társphár bor értéke két ezüst pengőforintnak felelt meg, de Szücs András remekes, csak hogy a cébbe felvették, szívesen fizette az egyéb szokásos taksákat is. A remek bemutatásakor illő módon vendégelte meg a céhmestereit. Ételből italból bőven jutott a felszolgáló legényeknek is. Olyan sült egész malacokat hordoztak körül, melyek szájukban citromot haraptak és bár Babarcsi céhmester fogadását vesztette, korántsem harapta le fejét. Csillagos nyelvű bicikájával inkább a malacfejből falatozott. Mindamelllett az idő az öreg céhmesternek adott igazat. Szücs András remekes nem vénhedett meg a céhben, midőn gazdag örökségét megkapta, kalimárnak csapott fel. Tiszai hajókat vásárolt. Buzával kereskedett át a Dunára is. Sallagos dohányzacskóját dicsekvéssel mutogatta mindenfelé:

— Ez is itt, lám a magam kézmunkája! A híres Babarcsi céhmester idején készítettem meg én ezt — remekbe...

Ezután az elnök feltette a kérdést a szavazásra és a bizottság Szathmáry Károly és Virágh Lajos kivételével úgy döntött, hogy a városnak egyáltalában nem szabad tekintetbe vennie a Varjassy Lajos utca burkolásánál, vajon ott a jövőben milyen közlekedési eszközzel fogja lebonyolítani a forgalmat.

Ezután az elnök arra kérte a bizottságot, hogy most már magukat az ajánlatokat tekintetbe véve állapítsák meg, melyik a jobb burkolási anyag és melyik ajánlat olcsóbb és melyik hozandó javaslatba a törvényhatósági bizottságnak kiviteltre.

E fölött is élénk eszmecsere indult meg és a bizottságnak túlnyomó része azon a véleményen volt, hogy oly utcákban, amelyekben nagy kocsiforgalmat bonyolítanak le, oly burkolat használandó, amely állandóbb és nincs kitéve a gyakori javításnak.

A vita befejezése után szavazásra tette fel az elnök a kérdést és Virágh Lajos, Fetter Géza, Reisinger Sándor, Kilenyi János, Farkas Ernő, Herling Gyula, Probst Mihály, Visy Ferenc és Dicker József a keramit burkolást hozták javaslatba, amíg Szathmáry Károly, Avarily Géza és Zinner Béla az aszfalt mellett szavaztak. Mikor az elnök Dörner Jánost szólította fel szavazásra, ő így felelt:

— *Habár nem szívesen, de az aszfalt mellett szavazok!*

Az elnök konstatálta, hogy a bizottság túlnyomó része az aszfalt ellen foglalt állást és kijelentette, hogy a bizottság javaslata az, hogy a törvényhatósági bizottság közgyűlése a Köszönbánya és Teglagyár részvénytársaság ajánlatát, mint legokosabbat fogadja el kiviteltre.

(A ceglédi kudarc.)

Egyik szakember, aki régóta figyeli az aszfalt kartell működését, a következő érdekes adatokat juttatta el hozzánk annak illusztrálására, hogyan károsodhatnak azok a városok, amelyek nem elég óvatosak az érdekszövetséggel szemben:

Cegléd város az ősz folyamán versenytárgyalást hirdetett 20.000 négyzetméter gyalogjáró aszfalt burkolat elkészítésére. Beadott 4 ajánlat:

A Magyar Horvát r. t.	246.000 kor.
Neuschattel.	238.000 "
A Magyar aszfalt r. t.	230.000 "
Czeglédiekből alakult társaság.	222.000 kor.

Miután Czegléd városát az aszfalt kartell a Magyar Horvát r. t. körzetébe osztotta be, az ajánlatok így alakultak ki:

Neuschattel	246.000 kor.
Magyar aszfalt r. t.	238.000 "
Magyar Horvát	230.000 "
A ceglédieké volt	222.000 kor.

Mikor az ajánlatok nyilvánosságra kerültek és a kartell látta, hogy van olcsóbb ajánlat, utóajánlatot tett a Magyar Horvát 220.000 koronára. A közgyűlés új versenytárgyalás mellett döntött, mely be; a Magyar aszfalt, valamint Neuschattel fenntartották az első ajánlatuk összegét, a Magyar Horvát pedig lement 205.950 koronára, azonban a ceglédi mérnök ajánlatát — 205.400 korona — fogadták el, ebből is látható, hogyha nem került volna Czegléd városát vállalkozó, miképen használta volna ki Czegléd városát a kartell.

VÁROS ÉS MEGYE.

Elutasított felebbezés. Megirtuk, hogy Kamier József és társai felebbezést adtak be a polgármesternél a belügyminiszter címére és azt kérik, hogy semmisítse meg a január hónapban tartott városi közgyűlés összes határozatait, mert a tanácskozásban olyan virilis jogu városatyák is részt vettek, akik még jogerősen igazoltaknak nem tekinthetők, minthogy tagságukat panasszal támadták meg. Varjassy Lajos polgármester ma hivatalból visszautasította a felebbezést és értesítette a benyújtókat, hogy nem terjeszti fel a belügyminiszterhez, minthogy a törvény intézkedései szerint csak konkrét közgyűlési határozatok ellen lehet jogorvoslattal élni és általánosságban tartott felebbezések el nem fogadhatók.

Az autobusz forgalma. Az autobusz vállalat felügyelő bizottsága ma délután ülést tartott Lócs Rezső, gazdasági tanácsnok elnöklésével, melyen Szathmáry Károly fővezető be-terjesztette a múlt esztendőre vonatkozó forgalmi statisztikát. Ezerint a vállalat az 1912. évben tizenkét filléres jegyekért 241,761 korona 24 fillért, bérletjegyekből 37650 koronát vett be. Külön fuvarokért, löverseny alkalmával és Mind-szentek napján 2408 korona volt a jövedelme, összesen tehát 282,215 korona 70 fillér folyt be az autobuszvállalat pénztárába. A kimutatás szerint 2,014.677 utas váltott tizenkét filléres jegyet, 769920 utas utazott bérletjeggyel, míg a külön kocsikat 5666 egyén vette igénybe. A város gépkocsijai összesen 2,790,257 utast szállítottak az elmúlt évben és a kocsik 410,310 kocsi kilométert futottak. Az üzemeltetések és a vállalat mult esztendei hasznának kimutatása akkor jut nyilvánosságra, mikor a mérleg elkészül.

„Szíveskedjék támogatni a kormány javaslatát ...“

Saját tudósítónktól.

Budapest, január 16.

Félhivatalosan jelentik Budapestről, hogy a képviselőház legközelebbi ülésének időpontja most már véglegesen meg van állapítva. A képviselőház elnöksége a legközelebbi ülést e hónap 22-ére, szerda délelőtt tizenegy órára hívta egybe. Az ülés egyedüli tárgya a legközelebbi teendők megállapítása.

A hódásági választókerület a választójogi törvényjavaslat benyújtása alkalmából ülést tartott és az ebben hozott egyhangú határozat folytán lelkes hangú táviratban üdvözölte Lukács László miniszterelnököt, egyúttal a kerület odaadó támogatásáról biztosította és kérte, hogy a nagyfontosságú törvényjavaslat tárgyalásánál különösen figyelembe vegye a magyarság érdekeinek megővését.

A munkácsi választókerület munkapárti választói tegnap tartott értekezletükön a választójogi törvényjavaslat beterjesztése alkalmából elhatározták, hogy Lukács László miniszterelnököt és a kormány tagjait táviratban üdvözlik és a táviratban egyúttal kérik a kormány elnökét és a kormány tagjait, hogy teljes erejükkel hassanak oda, hogy a törvény a radikális iránnyal szemben a magyar állam nemzeti jellegét, a társadalmi békét és közéletünk nyugodt fejlődését biztosító demokratikus irányban alkottassék meg.

Kiskunfélegyházáról jelentik: A város választói tömeges aláírásával a következő nyílt levelet intézte Holló Lajos dr. országgyűlési képviselőhöz:

Nagyságos Holló Lajos dr. orsz. képviselő urnak Budapest. Kiskunfélegyháza város alulírott országgyűlési képviselőválasztói felkérjük Nagyságodat, mint városunk országgyűlési képviselőjét, hogy szíveskedjék a magyar királyi kormány által most beterjesztett választójogi törvényjavaslatot szavazatával támogatni. Tesszük ezt abban a meggyőződésben, hogy Nagyságod e hazafias kötelességét teljesíteni is fogja, mert jól emlékszünk Nagyságod ama szavaira, hogy csak olyan választójogi törvényjavaslatot fog támogatni, amely a magyarságnak egy évezreden át megőrzött szupremáciáját a jövőben is biztosítja. Ez a javaslat pedig meggyőződésünk szerint olyan, mely a választójog kiterjesztésében elment ama szélső határokig, melyeken belül e magyar hazában élő magyarságnak politikai tulsulya biztosítható. Elvárjuk Nagyságod hazafiságától, hogy nem támogat egy ezzel ellenkező olyan választójogi tervezetet, mely a magyarságnak feltétlenül őrzött kiesését, évezredes politikai tulsulyát a nemzetközi szocietáknak és a nemzetiségi izgatóknak karjaiba akarja dobni.

A pécskai hívők a papjuk ellen.

— Kemény szavak a püspökről a községi közgyűlésen —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 16.

Az Aradi Közlöny beszámolt arról a konfliktusról, amely Pécska község katolikus lakossága és Olajos pécskai plébános között a párbér ügy miatt keletkezett. Olajos ugyanis magasabb párbért követelt, mint elődei, a lakosság azonban ragaszkodott az 1835. évben megállapított párbér összegéhez. A község képviselőtestülete néhány héttel ezelőtt felírt Glattfelder Gyula csanádi püspökhöz és arra kérte a főpásztort, jelenjen meg a községben és oszlassa el a lakosság és papja között keletkezett félreértést. A püspök maga helyett Jászai Géza címzetes püspököt, Szeged apátplébánosát küldte, de ő nem tudott rendet teremteni a községben. Erre a képviselőtestület ismét megkereste és újból falkérte, jöjjön el személyesen. Mint tegnapi lapunkban jelentettük, a püspök ismét átírt a község előljáróságához és nagy elfoglaltságára való tekintettel kimentette magát, egyben kérte az előljáróságot, hogy a legközelebbi képviselőtestületi közgyűlésen tegyen olyan jelentést, melynek segítségével megteremtheti a békét.

Ma délelőtt ült össze a képviselőtestület, hogy határozzon a kínos ügyben. A közgyűlés terme zsúfolásig megtelt és az előljáróság attól való féltelmében, hogy a közgyűlésen megjelenő Olajos plébánost esetleg inzultálhatják a felizgaltott hívők, néhány rendőrt is bereadelt a terembe. Ezeknek segítségére azonban szükség nem volt, mert a közgyűlés rendkívül viharos volt ugyan, de a képviselők nem feledkeztek meg a papjukkal szemben a kötelező tiszteletről. A mai közgyűlésen Pevánsay Soma főjegyző referálta az ügyet, felolvassa a püspöknek néhány nappal ezelőtt az előljáróságához intézett átiratát. Azt indítványozta, hogy hívja meg a közgyűlés Jászai Géza címzetes püspököt s az ő közbenjárásával hozzák létre a békét. Ezzel szemben Tóth Mihály községi képviselő, parasztagazda felszólalt és azt indítványozta, hogy a közgyűlés újból hívja meg Glattfelder püspököt, mert csak az ő megjelenése teremtheti meg a békét. A közgyűlésről szóló hivatalos jegyzőkönyv tanúsága szerint, Tóth Mihály urunk a következő ékesnyelvű felszólalásban invitálta meg a püspököt:

— Tekintettel arra, hogy ebben az ügyben békés egyezség létrehozására kizárólag a méltóságos püspök urat tartom, mint az isteni gondviselés által is kellemes és kedves külsővel és magas, kiváló szellemi felfogással megáldott főpásztort, hivatottnak, kérje fel a képviselőtestület újból miszerint a nagy bajban saját személyében kegyeskedjek hozzánk elfáradni, hogy az annyira kívánt békét magas tudásával, nagy szeretetreméltóságával teremtesse meg.

Ezt mondja a hivatalos jegyzőkönyv. Am Tóth Mihály egyebet is mondott. Ilyenformát:

— Ha pedig a püspök ur nem hajlik kérésünkre, akkor nem lesz tovább a püspökünk, — mondotta helyeslés közben. — Ha csekélyebb jelentőségű dolgoknál el tud jönni a községbe, akkor ilyen nagyfotosságu kérdésben sem maradhat távol.

A képviselőtestület Tóth indítványát elfogadta és megbizta a főjegyzőt, hogy ismét hívja meg a püspököt a községbe.

A közgyűlésen különben Olajos József is felszólalt. Kijelentette, hogy hajlandó a párbér fejében évente tizetzer koronát elfogadni, sőt a szegények részéből hajlandó tizenöt százalékot el is engedni.

A hívők azonban nincsenek megelégedve ezzel a megoldással és konokul ragaszkodnak a régi párbérhez. Most mindenféle eszközzel próbálnak hangulatot kelteni a pap ellen. Többek között azt is főlhozzák, hogy a templomban a vagyonosabbak számára páholyokat készített.

Ifju-török

Összeesküvés a hadseregben.
(Mit tanácsolnak a nagykövetek a portának?)

Saját tudósítónktól.

Arad, január 16.

Eihalasztották a jegyzék átadását.

Illetékes forrásból jelentik, hogy a nagyhatalmak konstantinápolyi lépése minden valószínűség szerint még ma meg fog történni. A jegyzék mindenekelőtt *Drinápoly átengedését tanácsolja azzal a megyokolással, hogy különben a törökök dzsiai birtokait is veszedelem fenyegetné.* A jegyzék hangja barátságos ugyan, de határozott, különösen az a része, amely a porta további makacssága esetére a hatalmak pénzügyi támogatásának megvonásával fenyeget. Törökország mostani aggasztó pénzügyi helyzetére való tekintettel remélni lehet, hogy ennek a kijelentésnek meglesz a kívánt hatása.

London: Diplomáciai körökben jelentik, hogy a nagykövetek már megegyeztek a portának ajánlott jegyzék módosításáról. A jegyzéket holnap, legkésőbb holnapután fogják átnyújtani. A nagyköveti reano tegnap két kérdésről foglalkozott:

1. A háború folytatásának megakadályozása.
2. Ha nem sikerül a háború folytatását megakadályozni, annak lokalizálása.

Konstantinápoly: A porta mára várja a nagyhatalmak lépését. A nagykövetek együttesen tognak megjelenni Noradunghiannál és Pallavicini érgróf osztrák és magyar nagykövet föl fogja olvasni és át fogja adni a közös jegyzéket. Ezután a nagykövetek egyenként fognak tanácskozni Noradunghiannál. A török külügyminiszter tegnap délelőtt a német nagykövetségen volt és soaig tanácskozott a német nagykövettel. A tegnapi miniszteri tanácskozássra meghívták a bukaresti török követet is, a ki jelentést tett Románia terveiről. A csatáidzsi vonalon naponkint van kisebb előrsi csatározás. Sztambulban a kedv határozottan harcra. A nemzetgyűlést csak a nagyhatalmak jegyzékének átadása után fogják összehívni, a mennyiben meg szükség lenne rá.

Konstantinápoly: A hatalmak jegyzéke azt fogja tanácsolni a portának, hogy *Drinápolyról mondjon le és a szigetéről való döntést bizza a nagyhatalmakra.* Oroszország eredetileg azt akarta, hogy Törökország valamennyi szigetről mondjon le, de a többi nagyhatalom keresztülvitte, hogy a Dardanellák előtt levő szigetek a törököké maradjanak.

Konstantinápoly: (Faladták déli 12 órakor.) Miután az egyik nagykövetnek még nincs instrukciója, nem tudni, hogy a kollektívjegyzéket ma át lehet e nyújtani a portának?

Páris: Konstantinápolyból jelentik: A jegyzék átnyújtása ma nem történt meg, még pedig azért, mert egy nagykövet nem kapta meg az instrukciókat. A porta nem titkolja, hogy ez a nagykövet báró *Wangenheim* német diplomata, aki sürűn tárgyal Noradunghian külügyminiszterrel.

Katonai puccs a kormány ellen.

Konstantinápoly: Nazim pasa hadügyminiszter kihallgatást kért a szultántól, hogy jelentést tegyen a birodalom katonai helyzetéről és a hadsereg hangulatáról. Az a katonai tanácskozás készítette Nazim pasát az audienziára, melyet a hadügyminisztériumban a csapatparancsnokokkal

tartott. Az utóbbi időben ugyanis aggasztó tünetek mutatkoznak, amelyek arra vallanak, hogy az ifju-török párt veszedelmes agitációját a hadseregbe is belevitte. A titkos rendőrség, melytől ma hemzseg a főváros, kiderítette, hogy az ifju-törökök összeesküvést szőttek és a fővárosi helyőrség tisztikarát is belevonták. Ez indította Nazim pasát arra, hogy egyes megbízhatatlan ezredeket külön vonatokon elküldjön a fővárosból és helyükbe Csataidzából hű csapatokat hozzon, amelyek most megszállva tartják a középtületeket. Az összeesküvők azt tervezték, hogy katonai diktatúrát létesítenek és kiveszik a kormány kezéből a hatalmat. A terv számára allitólag megnyerték Izzed pasát és Mahmut beket volt hadügyminiszter. Ők szemelték ki diktátorra.

A szultán panaszkodása egy hírlapiról előtt.

Konstantinápoly: A szultán tegnap a Sabah főszerkesztőjét hosszabb kihallgatáson fogadta. A Sabah jelentése szerint a szultán a következő nyilatkozatot tette:

— Súlyos idöket élünk. Senkinek a szive nincs annyira szomorúsággal eltelve, mint az enyém. De erőt veszek banatomon, hogy teljesítessem kötelességemet, amelyeket az isteni gondviselés ream bizott. Kötelességünk nagyobb meretekben, mint valaha, hogy dolgozzunk. Én akarom erre a vezető példát nyújtani. Bizosítanunk kellene a jelent és a jövőt es biznunk kell az isteni jóindulatban. *Alkotmányos uralkodó vagyok.* Nemzetem boldogulása az alkotmány jóletelményeinek megszilárdításától függ. A mostani nehézségek legyőzése után első kötelességünk a nemzetgyűlés összehívása lesz. Az abszolútizmus, amely szükségképpen önkényuralom formájában jelenik meg, soha, különösen, a mi századunkban nem képes gondoskodni a nemzet szükségleteiről es biztosítani annak boldogulását. Az alkotmány örökké kormányfőmarad a mi nemzetünknek. A visszatekintések is elejét kell venni, beállott események ezt újból bebizonyították. Szükségünk van a nyugalomra, hogy az alkotmány gyümölcsöket teremjen. Az a körülmény, hogy az utóbbi négy évben a nyugalom mindíg hiányzott, okozta a mostani bajokat. Ez az állapot nem fog es nem tarthat sokáig. A szultán azután arról beszélt, hogy nem fogja elmulasztani, hogy a nemzet érdekeinek boldogulásának éljen es a parlamentben gondoskodni fog róla, hogy a legközelebbi választásokból életképes es bölcs többség kerüljön ki.

VIDÉK.

A pásztor és a pécskai bika. Ez a két lény a magyarpécskai képviselőtestület mai közgyűlésén került egymás mellé. A mai közgyűlésen ugyanis többet szóba hozták, hogy a főjegyző 1700 koronáért vásárolt a község számára bikát. Azonkívül meginterpellálták a bírót, hogy a községi pásztor katonának történt behívása következtében megdűresedett állást önhatalmúlag töltötte be es nem hirdetett pályázatot az állásra.

— Az nem felel meg a valóságnak — mondta az elnöklő bíró. — Én három héten keresztül szóval hirdettem pályázatot az állásra, de senki se jelentkezett. Kénytelen voltam tehát betölteni az állást.

— Ez nem igaz, — kiáltotta néhány haragos ember.

— Halljuk a főjegyző urat! — mondták.

— Én nem tudok a dolgról, — felelte a főjegyző.

— Nagy kár. Mért tudnak az 1700 koronás bikáról? Es mért tudnak arról, hogy 8400 koronát kiadtak potyára a Godusi földék ügyében.

Ilyen csipkedő közbekiáltásokkal szórahottak ma a pécskai közgyűlésen a mérges képviselők.

A bécsi katonatiszt három vén leánya.

— A Zrinyi-utca titokzatos lakói. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 16.

Vén leányokról szól ez a történet... Ő eg, ittfelajtott teremtésekről, életről, amely nem egyéb, mint könyfakasztó, lassu, csendes haldozás. A vénlányok élete nagyon szomorú. A meddő vágyak, a letört remények, az el nem csókolt csókok s mind az a sok gyönyörűség, amit — mások éreztek. Szomorú a vén leányok élete. És százszor szomorubb, ha a vénséghez, az emlékekhez, a multhoz még testi fájdalmak is járulnak.

Harman voltak együtt vén leányok Aradon, a Zrinyi utca 4. számú házban. Az egyik: siketnéma és béna, a másik: vak és elmebajos, a harmadik egészséges. Anyagi nyomoruság nem hántotta őket, de megtépzta a szegénység is nagyobb ur: az élet. Ez az egészséges harmadik ápoita, gondozta két nővérét, akik, szegények, tehetetlenek voltak magukkal, járnai is alig tudtak. Harminc évig élt már együtt a három nővér a Zrinyi utcai ház emeleti kis lakásában. Embereikkel nem érintkeztek a Daurer nővérek, csak egy fiatal leány volt mellettük, az takarított, de többet aztán nem törődött velük. Így éltek évek hosszú során át, nem beszélve soha senkivel. Mit is beszéltek volna? Beszéltek helyettük az emlékek, beszélt a mult. *Egy magasrangú bécsi katonatisztnak a gyermekei.* Hogy kerütek Aradra, talán nem tudja senkisé, olyan régi a történetük...

Azt se tudják ki az a leány, aki délelőtt takarított rájuk, eihozta az ebédjüket, délután pedig elment s bezárta rájuk az ajtót. Azután másnap délelőttig senki se törődött velük. Nem látogatta meg őket senki, a házmesterné néha könyörületességéből felnézett hozzájuk, megvannak-e még, élnek-e? Szombaton, mikor a házmesterné meglátogatta őket, azt tapasztalta, hogy az egészséges leány sem nagyon egészséges már, mert jajgatott, fájdalmakról panaszkodott. A házmesterné tanácsolta: hívasson orvost, de az tudni sem akart róla.

— Minek az, majd meggyógyulok?

És meggyógyult. Másnap reggel megint felment a házmesterné, megnézni, jobban van-e már a beteg?

Már jobban volt, sokkal jobban volt.

A díványon feküdt, mozdulatlanul, az arca, mintba mosolygott volna; a házmesterné azt hitte: alszik.

Mi is szólt a takarító leányhoz:

— Milyen jól alszik a nagysága.

— Bizony, jól alszik, még a reggelijét se itta meg.

A házmesterné erre gyanut fogott. Vizszament, megnézni, tényleg olyan jól alszik-e a „nagysága”? Megfogta a kezét, az hideg volt, ráta a testét, szólította a nevé: a „nagysága” nem mozdult. Csak feküdt csendesen, s mosolygás ült az arcán... A házmesterné látta, hogy a hölgy meghalt. Bement a másik szobába, ahol révetegen feküdt a másik vén leány: a siket. Odakiabálta teljes erővel a fülébe:

— Meghalt a nagysága.

Az öreg leány felnézett és halkán susogta:

— Meghalt? Igazán meghalt? Akkor hát ketten maradtunk, már csak ketten maradtunk.

Többet nem szólt, befordult a fal felé, talán sirt... A másik leánnyal, aki vak is, örült is, nem is közölték a hirt. Ugyse értette volna meg.

A házbéliek hétfőn eltemették a halotjat. Szokatlan temetés volt: a házmester kísérte el utolal útjára; egész a temetőig kísérte, s ott ma-

radt, míg az utolsó göröngy is ráhullott a koporsóra...

A Zrinyi utcai kis lakásban csak ketten vannak már, két vén leány, az egyik siket, a másik vak és örült. Két vén leány...

Eltűnt

százötvenezer korona értékű fa.

— Nopcsa Elekne báróné vallomása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 16

A mult év őszén megirta az Aradi Közlöny, hogy Nopcsa Elekne báróné ujaradi nagybirtokos az uradalmához tartozó erdőségekben nagyobb fairtasokat fedezett fel és arra a meggyőződésre jutott, hogy a tudta nélkül kivágott famennyiséget valaki eladta. A báró akkor ügyvédje u ján sikkasztás miatt feljelentést tett a temesvári királyi ügyészségnél a Nopcsa uradalom erdeinek kezelője Rondonelli Jenő ellen.

Ebben a nagy keretű sikkasztási bűnperben, amelyben Fehér Miklós temesvári központi vizsgálóbíró folytatja a nyomozást, a temesvári királyi ügyészség azt az indítványt terjesztette elő, hogy a panaszosnő Nopcsa Elekne báróné Zelenski Matildot hallgassák meg panaszára és a vádpontokra nézve. A temesvári központi vizsgálóbíró megkeresésére Csáklány Sándor ujaradi járásbíró a mai napra megidezte a bárónét, aki a délelőtt folyamán jogtanácsosával, Visontai Soma dr. udvari tanácsos budapesti ügyvéddel meg is jelent a járásbírószágon.

Csáklány járásbíró, miat megkeresett vizsgálóbíró, részletesen közölte a temesvári ügyészség indítványát, amelyre vonatkozólag kérte a panaszosnő nyilatkozatát. Nopcsa báróné kijelentette a járásbírónak, hogy a feljelentésben foglalt adatokat mindenben megerősíti, az ügyvédje által benyújtott feljelentést minden részében magáévá teszi és fenntartja. A bárónéval felvett jegyzőkönyvet Csáklány járásbíró átküldi a temesvári vizsgálóbírószághoz, ahol tovább folytatják a nyomozást.

A vizsgálóbíró most elsősorban Rondonelli Jenőt, a báróné volt uradalmi erdőkezelőjét fogja kihallgatni a vád egyes pontjaira, különösen pedig arra vonatkozólag, hogy az erdőkezelő mivel magyarázza meg az uradalom erdőségében észlelhető nagy irtást, amely szakértői vélemények szerint *másfélszáz ezer korona értékű fával károsította meg Nopcsa bárónét.* A temesvári Neumann fakereskedő cég, amelyet az erdőben okozott kár felbecsülésére kértek meg, a vizsgálóbíró elé terjesztett szakértői véleményében minimálisan *százötvenezer koronára értékeli* az uradalom erdőségéből hiányzó — kivágott és eltűnt — famennyiséget.

Hogy ez a rengeteg fa hová s hogyan tűnt el, arra a vizsgálóbíró még csak ezután terjeszti ki a nyomozást. A vizsgálat adataival ismerős temesvári forrásból úgy értesülünk, hogy a feljelentésben erre vonatkozó utmutatás is kinalkozik a vizsgálat számára. Nopcsa Elekne báróné ugyanis ujaradi uradalmi irodájában különböző iratok és okmányok között egy szerződés-fogalmazványra talált. *A németnyelvű szerződéskonceptus faeladásra vonatkozik.* Részletesen felsorolja a szerződésben leköötött fa minőségét, mennyiségét: tölgyfát, rönköket. Minden jel arra vall, hogy ez a szerződés, amelynek csak konceptusa került elő, tényleg létrejött anélkül, hogy arról a báróné tudomással bírt volna. A vizsgálóbíró feladata lesz már most annak a megállapítása, hogy kik a szerződő felek, ki és kinek adta el a Nopcsa uradalom fáját és hogy az eladott fa azonos-e az erdőségéből hiányzó százötvenezer korona értékű faanyaggal.

Megnyilt a jégpálya.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 16.

Már már lemondtak az idén a korcsolyázás szenvedélyes hívei utolsó reményükről is. A mult év decembere meglehetősen enyhe volt, január elején pedig egyenesen tavaszi napsütés ragyogta be nap nap után az utcákat.

— Majd a román ünnepekre! — mondogatták a korcsolyázók magukban. Az idén azonban ez a kabala sem vált be, a román karácsony sem hozta meg a várt hideget.

Végre-végre három nap előtt hirtelen váratlan megfordult a szél, vele az időjárás s estétől reggelre befagyott a kis városligeti tó.

Tegnapelőtt már az előőrök a legszenvédélyesebbek, az apró kis diákok hozták az örvendetes hírt:

— Már seprük a jégpályát!

Tegnap már minden tisztességes korcsolyázó leste, hogy a Városi kávéház mellé ki tegyék a közismert táblát. Ki is tettek, csak hogy tegnap még az állott rajta, hogy a jégpálya zárva van.

Ma délben azután végre meg is nyílt a pálya. Egy óráig csak kevesen karcoltak iveket a tükörsima jéglapra, mert fél tizenkettőkor is még azt hirdette a tábla, hogy a pálya zárva van s így a megnyitásról csak kevesen vettek tudomást. Délután kettőtől azonban már öntöttek az autóbuszok, lövonatok a zörgő korcsolyákkal felszerelt sportolókat.

Nagy órára száz és száz vidám nevető diákfiú, diákkisasszonyka repült a jégen s a korcsolyázók száma hat óráig folyton növekedett. Mindenki kárpótolni akarta magát az elmúlt élvizetekért s kettőzött kedvvel, kettőzött szorgalommal rótták egymás után a bognikat.

Nyolc óra felé volt már, mikor elnéptelenedt a jégpálya, amelyen többek között a következő asszonyokat és leányokat láttuk:

Boros Zelma, Fabry Anci, dr. Nagy Sándorné, Vajda nővérek, Bak Judit, Bak Sándorné, Maresch Matild, Darvas nővérek, David Böske, Glück nővérek, Freud Irma, Kürt Józsefné, Künstler Iren, Spielberger Adél, Engel Margit, Meisztrovich Jolán, Somogyi Jenőné, Schwarz Klári, Hacsar nővérek, Balla Hajni, Zikó Ilma, Salgó Piri, Kollmann Leona, Frick Mili, Vajda Mariett, F. A. Kl. S. Józsefné, Malek Dezsőné, Jahl Nandorné, Meer Arminné, Polgár Sandorné, Meer Böske, dr. Jelinek Henrikné, Róna Böske, Murády nővérek, Kolophon Margit, Büchler nővérek, Perzsa nővérek, Färber nővérek, Kállay Dalma, Bogdán Emici, Borsos Nusi, Török nővérek, Riemer nővérek, Masanszker Alfrédné, Masanszker Böske, Thuránszky Nándorné, Hehs Baba, Krón Jolán, Boros nővérek, Junkert Zelma, Kufmann Jolán, Klein Ely, Leopold Gizi, Holtzer Erzsé.

MULATSÁGOK.

(=) A tisztii kaszinó hangversenye. A Központi Szállóban magas művészi nívón álló hangversenyt rendezett ma este a tisztii kaszinó, melyen Rumbold Modelleine bécsi koncert énekesnő és Cocorescu Modelleine szerepeltek. A két vendégművész magas nívójú programja magában véve művészi eseményszamba ment és egyképen ünnepelte az előkelő társaság az énekművésznőt, valamint a magánzámokkal is szereplő zongoraművésznőt. Hangverseny után pompásan sikerült táncmulatság volt. A mulatságon a következő hölgyek voltak jelen: Hauslichné, Eberné, Herzigné, Wucklerné, Hönigésné és leánya, Strachferné, Grossné, Laczayné, Zellerné és Pelatoné Rumbold Modelleine és Cocorescu Modelleine.

(=) Az aradi csizmakészítő ipartársulat az özvegy segélyalap javára, 1918. január 25 én, a „Központi Szállóban” dísztermében zárkört táncestélyt rendez.

Panamázó politikai párt.

(A bécsi keresztény-szociálisták proviziója.)

Saját tudósítónktól.

Bécs, január 16.

Az osztrák parlament költségvetési bizottságában, amely ma fejezte be munkásságát, édeskes határozatot hoztak. Az albizottság ugyanis elrendel'e, hogy szigorú vizsgálatot indítanak az osztrák dohányjüvedék hollandiai dohánybevásárlásai ügyében. Erre a határozatra egy szociáldemokrata képviselő interpellációja adott alkalmat, mert az interpelláció egyenesen megvádolta a Reichsrat keresztény-szociálista pártját, hogy a dohányjüvedéknél meg nem engedett módon érvényesítette befolyását egy olyan cég javára, amely nagyobb összeget fizetett be a keresztény-szociálista párt választási kasszájába.

Az osztrák szociáldemokraták hivatalos lapja az Arbeiter Zeitung részletesen ismerteti mai számában a páratlanul álló megvesztegetés történetét és megírja azt is, hogy a keresztény-szociálisták kérek százezer hollandi forint províziót kaptak egy hollandus dohánynagykereskedő cégtől.

A keresztény-szociálisták gyanús szereplése a dohányjüvedék ügye bea már 1908 ban kezdődött. Ebben az esztendőben történt — írja az Arbeiter Zeitung — hogy Walcher plébános keresztény-szociálista párti képviselő a költségvetési bizottságban felszólalt és hevesen követelte, hogy a dohányjüvedék dohánybevásárlási rendszerét változtassák meg és térjenek át az általa ajánlott rendszerre. Walcher akciójában különösen feltűnt, hogy a buzgó lelkész még Hollandiába is kiutazott és ott a helyszínen szerzett tapasztalatokat a dohányvásárlás ügyében. Ez a nagy ambíció gyanússá tette Walcher szereplését és a rendszerváltozásból nem lett semmi.

A következő esztendőben azután egy Koekmann nevű ügynök jelentkezett újból a Walcher-féle tervvel. Befolyásos támogatói: Schneider és Lueger keresztény-szociálista pártvezérek egyengették az utját és ekkor sikerült is a dohányjüvedéket arra kényszeríteni, hogy hollandiai dohányszükségletét ne több cégtől, hanem egyetlen egy — még pedig csak a Koekmann által ajánlott nagykereskedőtől vásárolja. Érdekes nyilatkozatot tett erről a rendszerváltozásról Scheuchstuel osztálytanácsos, az osztrák dohányjüvedék vezérigazgatója:

— A Van Es és Koch hollandus dohánykereskedő céget Koekmann ajánlotta még pedig kizárólag ezt az egyet, minden választás lehetőségének kizárásával. Az új bevásárlási rendszer nekünk nem tetszett, tiltakoztunk is ellene a pénzügyminiszteriumban, ahol Jorkatsek államtitkártól azt kértük, hogy ne kényszerítsék a jüvedéket ennéi a meghatározott cégnél vásárolni, hanem ha már az új szisztémát bevezetik, nyilvános pályázat útján választhassuk ki a legalkalmasabb céget. Az államtitkár azonban kijelentette, hogy csak erről az egyetlen egy cégről lehet szó, mert Koekmann, Lueger jó barátja ezt ajánlotta.

A dohányjüvedéki ügyekkel foglalkozó albizottság novemberi ülésében Siebewock dr. dohányjüvedéki főtanácsos bizalmasan azt is elmondotta, hogy a jüvedéknek tudomása van Kollemann és a hollandi cég igazgatója között fennálló szerződésről, amely az ügynöknek évente 25.000 hollandi forint províziót biztosít.

— Ugyanez a szerződés — mondotta előterjesztésében a főtanácsos — kifejezetten intézkedik arról is, hogy „pártkasszába százezer hollandi forintot fizet a cég.” A száz-zár forintból 35.000 forint azonnal esedékes, 30.000 forint egy esztendő, a harmadik részlet további esztendő múltán.

Hogy melyik pártkasszáról van szó, azt a szerződés nem árulta el, de kétségtelen, hogy a

keresztény-szociálista párt jutott ehhez a tekintélyes összeghez, mert hiszen a hollandusok ügynöke Luegerrel, Schweiderral, Walcherral, kizárólag keresztény-szociálista képviselőkkel tárgyalt és a keresztény-szociálisták pártolták a Reichsrat bizottságaiban is a nekik jól jövedelmező üzletet.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Péntek: *Katalin*, operette. Nagy Aranka vendégfelléptével.

Szombat: *Az ember tragédiája*, dráma. (Új betanulással.)

Vasárnap: Délután: *Limonádé ezredes*, operette. Este: *Az ember tragédiája* dráma.

* Nagy Aranka vendégjátéka. Nem ismeretlenül lépett ma este az aradi közönség elé Nagy Aranka, a szegedi színház tagja. Három év előtt már láttuk a Luxemburg grótfában. Ma a Bocaccio címszerepét választotta vendégjátékául és ebben a szerepében kedvezőbb benyomást tett a publikumra. Temperamentumos játéka föltétlen dicsőretet érdemel, énekéről, bár az elsődörndü iskolázottságot nem vitatjuk el tőle, ugyanannyi jót és elismerést nem írhatunk. A közönség rokonszenvesen fogadta a vendégszereplőt. A többi szereplő a régi volt.

H. G.

* Odry Árpád balesete. *Budapestről* jelentik: A Nemzeti Színház ma esti előadását későbbben kezdték meg. A Faunt játszották, azonban közvetlenül az előadás megkezdése előtt Odry Árpádot, ki a darab egyik főszerepét játssza, olyan súlyos természetű rosszullet fogta el, hogy nem vehetett részt az előadásban. A közönség nyugtalanul várta a darab megkezdését és huszonöt perc múlva megjelent Csathó Kálmán dr. főrendező és bejelentette, hogy Odry rosszul lett és helyette Sugár Károly, ki a darabban idáig egy szolga szerepét játszotta, fogja eljátszani Odry szerepét. Odryt hazaszállították, ahol rögtön orvosi kezelés alá vették. Állapota nem komoly, aggodalomra egyáltalában nem ad okot, mégis rövid ideig pihenésre van szüksége.

* Felolvasás a török sebesültek javára. Kunos Ignác dr., aki szombaton délután 5 órakor a városházán a Kölcsey-egyesület vendégeként *A török szokások és erkölcsök* címen fog érdekes dolgokat elmondani a török nép nyilvános és magán életéről, felolvasásának tiszteletdíját a török sebesültek javára ajánlotta fel. A tudós orientalistának ez a török szeretete csak növelni van hivatva azt az erős érdeklődést, mellyel a közönség szombati előadását várja. A Kölcsey egyesület tagjai számára ehhez az előadáshoz is igazolványuk szolgál belépti jegyül.

* Megoldott színház válság. *Debrecenből* jelentik: A debreceni színház válsága ma a legfelsőbb fórumon, a tanácsban és megoldásra talált. Zilahy Gyula színházigazgató fiksztatással marad a színház élén, felleléseiért külön ezer koronát kap. A biztosítási és nyugdíjajutalékokat a város fizeti. A város folyósít negyvennyolc ezer korona kölcsönt, melyet a színházgátonak az évi bérletből kell kifizetnie. A jüvedelem fennmaradó részét a hitelezők kapják. Az 1914. szeptember havában kezdődő három éves ciklusra már új pályázatot fognak hirdetni.

* A színházgáton közleményei. *Katalin* — Nagy Aranka. A szegedi színház kiváló énekművésznője, akinek aradi debüje nagy és hangos sikerrel járt, másodszer a Katalin címszerepében lép fel; ez a szerep a művésznő egyik legjobb, paradés alakítása. A többi főszerepet Kállay, N grádi, Polgár, Balázs, Várnay, Deli, Hajdutska játsszák. A második felvonásban igen érdekes orosz táncot fog Thomay Masa táncolni. — *Az ember tragédiája*, Madács örökzép drámai költeménye új betanulással, új rendezésben, az eredeti kísérő

zenével szombaton és vasárnap fog színpadrakerülni. — *Vasárnap délután* a Limonádé ezredes kerül színre. — A legközelebbi operett bemutató A lila dominó lesz, a Népopera ezidei slágeroperettje.

* Pályázók a délvidéki színikerületre. Ma járt le a délvidéki színikerület igazgatására kiírt pályázat. A kerület iránt mint mindig, ezúttal is élénk érdeklődés mutatkozott, mert nyolcan pályáztak a kerület igazgatásáért. A pályázók a következők: Márffy Károly dr., a felvidéki színikerület igazgatója, Szabó Ferenc nyitrai színikerület igazgatója, Szabó László dési színikerület igazgatója, Balla Kálmán volt pozsonyi színikerület igazgatója, Lenkei Zoltán, a temesvári színikerület titkára, Neményi Lipót, az északkeleti színikerület igazgatója, Könyves Jenő, az első magyar staggione-társulat igazgatója és Iván Sándor, a pozsonyi színikerület titkára. A beérkezett pályázatok fölött február hó 15-ig döntenek a színikerület kiküldöttjei.

* A három bajtárs. (Pénteken utoljára az Urániában.) A világon mindig nyomában járnak a nagyságoknak az epigonok. Uralkodók, neves közszereplők alteregói sikereik javát köszönhetik szerencsés hasonlatosságuknak. Viszont akárbánszor előfordul, hogy egyforma tehetségek közül az egyik nem érvényesül kellőképpen, épen a hasonlatosság folytán. Az Uránia mostani nagyszabású látványosságának — a moziművészet valóságos gyöngye a kép — főszereplője feltűnően hasonlít Psylanderre, a híres színészre és az élelmes norvég gyár ügyküdi világgá ezt a képet, mintha Psylander játssza benne. Az Uránia eme előzetes értesülés alapján szintén azt tudatta a közönséggel, bár a személyesre senkinek sem hozott csalódást, lévén a szereplő művész is egyike a legkiválóbbaknak. Az intelligens közönség a legnagyobb mértékben honorálta is a fenomenális attrakciót és igazán nem számít ilyenkor a jóhiszemű tévedést támadó névtelen megszólás, a lelkiismeretesség alantjáró meggyilkozása. Psylander mellett is lehetnek még nagy tehetségek, miként ezt a Három bajtárs című nagyszerű lép fényesen igazolja. Az óriási sikert aratott képet pénteken mutatják be utoljára. 175

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 havijegy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre Kerpel László kölcsönzömbintézetében, Aradon.

Ajánlom...

(Egy budapesti köszénkereskedő körlevelet küldözgetett szét, amelyben Tauszk Ferenc egyetemi tanár a céget, mint megbízható és becsületes szénszállítót ajánlotta. Utóbb kiderült, hogy ezekről az ajánlásokról tudott ugyan a cég, tudott a közönség is, csak épen Tauszk Ferenc nem tudott semmit. E zseniális ujítás nyomán egészen autentikus forrásból a következő hasonló körleveleket kóltuk:)

T. C.!

Ha kávéházi, vagy vendéglői helyiségébe olyan elemek kerülnek, amelyeket ott nem lát szivesen, a legcélszerűbb, ha a Pavlik Ferenc cég segítségét veszi igénybe. A céget, mint pontosat és lelkiismereteset, a legmelegebben ajánlhatjuk.

Kiváló tisztelettel: *Károlyi Mihály.*

Huszonöt évi kínzó reumámat a benoid-gáz meggyógyította. Melegen ajánlom mindenkinek. *Steinitzer Pál dr.*

Ha kártyázik, akkor csak Piatnik kártyákat használjon, mert azok felülmulthatatlanok. *Klein Lajos.*

Alulírottak ezennel hitelesen bizonyítjuk, hogy az Első Magyar Aszfaltgyár aszfaltja a legjobb, legtartósabb és legolcsóbb. *Aradváros tanácsa.*

Van szerencsém a tisztelt vevőimet és ügyfeleimet értesíteni, hogy a legnagyobb műelvezetet az Uránia-színház képei szerzik. *Szendrey Mihály.*

D'or.

„Untauglich-pusztá.”

— Nem okirat a katonakönyv. —

Saját tudósítónktól.

Budapest, január 16.

A katonaszabadtás jól jövedelmező mesterségéről legendák keringenek. Hogy pedig ezek a szájról-szájra adott hagyományok nem „légből kapottak”, smellet tanuskodik a Dunántul egyik leggazdagabb vármegyében levő uradalom, melyet a nép *untauglich pusztának* keresztelt el. Egyik régebbi tulajdonosa ugyanis vármegyei főorvos volt. A másik legenda bácskai eredetű s így hangzik:

Tőpörödött anyóka találkozott az országuton egy fejedelmi természetű uriaszonnnyal, aki hangos jajgatással telisirta finom zsebkendőjét.

— Miért tetszik sirni, lelkem nagyságos asszonyom? — tudakolta résztvevően.

— Hogyne sirnék, keseregnék, bánkódnék, — volt a válasz — egyetlen fiam van, azt is elviszik katonának.

— No már azt bizony nem teszik, — világosította fel a tapasztalt öreg asszony a siránkozót, — mert a törvény nem engedi ám, hogy az egyedüli kenyérkereső fiut elvigyék.

— Nem érti maga azt, jó asszony, — felelte a bánatos uriaszony. — Férfiem akarja, hogy katoná legyen egyetlen fiunk. Azt hiszem, hogy bánatomban a szívem hasad meg.

— Őn bizony, — erősködött az anyóka — elmennék a trón számolyáig is, mégis megmutatnám, hogy nem lesz a fiam a császár katonája.

Az uriaszony szomorúan mosolygott.

— Hasztalan mennék oda, — mondotta — mert *férfiem a magyar király, az akarja, hogy Rudink katoná legyen.*

— Tudja mit, lelkem, felséges asszonyom, — mondotta hosszas gondolkodás után az élemedett asszonyosság — menjen a stanicái jegyzőhöz. Ha az nem segít, akkor Isten se, de csak annyit mondok, hogy a Krisztus koporsóját sem silbakolták ingyért.

A katonaszabadtók között nem utolsó helyet foglalt el Kohn Fülöp, az egri hatvanadik gyalogezred káplárja sem. A hadkiegészítő parancsnokságául, mint írrok volt alkalmazva s Munk Sándor nevű ugyanoda vezényelt gyalogossal a fegyvergyakorlatra behívott tartalékosokat szabadtották meg kellő honoráriumért a katonasélet terheitől.

Harmadlél évvel ezelőt Csepcesényi Árpád parádi származású, budapesti pincér és a gyöngyösi születésű Grósz Béla rákospalotai állomásfelügyelő utaztak Egerbe, hogy a tizenhárom napig tartó fegyvergyakorlatot leszolgálják. A vonaton megismerkedtek Kohn Fülöp káplárral, aki kijelentette, hogyha a bélyegköltséget és az ő fáradságát megfizetik, segít a bajukon.

A két rezervista megörült az ajánlatnak. Áadták katonai okirataikat s Grosz azonnal lefizetett ötven koronát, Csepcesényi is átadta huszonhét koronáját, melyet akkor egészített ki ötvenre, s mikor katonakönyvecskéjét Egerből utánvétellel megkapta. A könyvecskében a hadkiegészítő parancsnokság pecsétjével és a írásával igazolva volt, hogy a két tartalékos a tizenhárom napot leszolgálta, az ezredorvos pedig azt bizonyította, hogy egészségesen távoztak.

A honvédelmi miniszterhez érkezett névtelen följelentés lerántotta a leplet a két katonai írrok üzemleiről. Kohn Fülöpöt a hadbíróóság *négy esztendei várfozságra ítélte.* Munkon, a kit azóta szabadságotlakt, az egri törvényszék ílt törvényt, azonban még nincs döntés. Kiderült róla, hogy az ezred *avatókönyveit is meghamisította* s egy hadkötelest teljesen fölmentett a katonai szolgálat alól, egy másikat pedig mint beteget szabadságotlaltott.

Az ügyészség Csepcesényit és Grószt közokirathamítás miatt fogta pörbe s vádiratában kifejtette, hogy a katonakönyv közokirat s a bevezetés hamis volt.

Az egri törvényszék azonban más véleményen volt s a két vádlottat azzal a megokolással *mentette föl, hogy a katonakönyv nem közokirat.* A budapesti királyi tábla ma Havas Károly dr. védelme után jóváhagyta a törvényszék ítéletét. azzal a hozzáadással, hogy a vádlottak nem követtek el büntetendő cselekményt s dolguk katonai elbírálás alá esit. Az ítélet jogerős.

Meggyanusított főtisztviselők.

— Akiket árulással és kémkedéssel vádolnak. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 16.

Egy budapesti estilap fantasztikus tudósítást közöl a magyar délvidéken folyó „lázításról, árulásról, kémkedésről”. A lap nagy föltűnést keltő cikkében azt írja, hogy a hadsereg vezérkarának több tisztje a délvidék nagyobb városaiban *egész sereg közigazgatási főtisztviselőt leplezett le, akiket már le is tartóztatnak.* Hihetetlennek tartjuk ezt és kétségtelen, hogy meg is fogják cáfolni. Ha azonban csakugyan így lenne, akkor komolyan kétségbeeshetne az ország magyar lakossága.

A cikk több részeit itt adjuk:

A magyar délvidéken az elmúlt hónapokban dolga akadt a közös hadsereg vezérkarának. Nemcsak a temesvári hadtest parancsnokságától, de Bécsből is számos magasrangú tiszt járt a délmagyarországi városokban. Az első tapasztalat, amit tettek, kínos és megdöbbentő volt. Kiderült, hogy a legtöbb hivatalnok megbízhatatlan, nem akarja, vagy nem tudja vézrehozni a legfontosabb katonai adminisztratív intézkedéseket. Sok esetben megállapították, hogy a vezető pozícióban álló hivatalnokok szoros összeköttetés tartanak főnn Szerbiával, a szerb kormányal, vagy legalább is szerbiai rokonikkal. Az egyik nagyobb délvidéki városban próbát akartak tenni a tisztek egy rendőrkapitányal. Valami hamis intézkedést tettek, hogy aztán ellenőrizték, megtudják-e ezt Belgrádban. A próba sikerült: másnap tisztában voltak odaát, a Száván-tul, a megtett intézkedéssel és sürgősen kontratarrírozták. Ezt a rendőrkapitányt persze hamarosan *följűg gesztelték állásától.* Egy másik város rendőrségének egyik vezető embere viszont élénk levelezést folytatott a szerbiai miniszterelnökség egyik főtisztviselőjével, aki a testvérbátyja.

Jelentések és táviratok garmadával mentek a temesvári hadtestparancsnoksághoz, a főispánokhoz és a kormányhoz. Különösen a főispánokat lepte meg a fölfedezés. Bécsi és budapesti utasításra a legszigorubb vizsgálat indult meg minden egyes esetben és így történt, hogy egyik legexponáltabb délvidéki városunknak *csaknem valamennyi tisztviselőjét rövid uton elmozdították.* Helyettük most részben vezérkari tisztek, részben törvényhatósági bizottsági tagok végzik a hivatalos teendőket. S ami a legszomorubb, ezek a megbízhatatlanoknak talált hivatalnokok nem is szerbek valamennyien. Van köztük magyar és német, akik persze nem szolgáltattak ki semmittele titkot, de olyan könnyelműen és felületesen végeztek dolgukat, mint ahogy ez szokás a sokat pipázó, keveset dolgozó vármegyeházakon.

Nagyon meggyült a baja egy délvidéki főispánnak a barátaival. A tisztelt barátok ugyanis, kevés kivétellel, csupa notórius szerb agitátorok voltak. Jött egy napon felsőbb helyről a rendelet, hogy ketven veszedelmes izgatót le kell tartóz-

tatni. Átolvasta a főispán a névsort és beleápadt, színeket váltott, levegő után kapkodott.

— De hiszen ezek az én legjobb barátaim! — mondotta végül meglepetten. Legalább egyszer minden héten az asztalomnál ülnek.

— Ebből láthatja méltóságod, micsoda emberek álltak itt az ügyek élén, — jegyezte meg egy vezérkari tiszt.

— No és le fogják tartóztatni őket?

— Le bizony! Sőt már ülnek is.

A főispán e napól fogva óvatosabb lett a barátai megválogatásában.

Pancsován történt még a mult esztendőben. A városka egyetlen cukrászboltjában előkelő társaság ílt. Köztük egy feltűnően cinos fiatal leány. Szerbekről és magyarokról beszéltek.

— Most rájár a rud a magyarokra! — mondta jó hangosan a kisasszony. *Majd elbánnak velük!*

Az uri leány, mint ebből a fenyegetőzéséből is látszik, nem volt magyar. Az apja egyik legtekiéteyesebb, leggazdagabb polgára a városnak. Meghallotta ezt a magyarellenos kijelentést egy katonatiszt, néhány perc mulva eltávozott és katonai őrzéssel tért vissza. A szuronyos bakák megálltak a cukrászbolt ajtajában, a tiszt bement és odalépett a társasághoz:

— *Kisasszony, ön főkapitányi rendeletre le van tartóztatva izgatás miatt! Kövessen!*

A társaság tagjai rémülten ugráltak föl. Több férfi kijelentette, hogy nem tűri az erőszakot. A tiszt intett a katonáknak, akik pár lépést tettek előre. Erre a társaság elnémult. A fanatikus szerb hölgyet pedig *bekísérték a fogházba.* Apja kétségbeesetten fordult a hatóságokhoz. Hiába volt minden kérés, rimánkodás, a kisasszony fogva maradt és teljes két hétig ílt. Kiszabadulásának az volt a föltétele, hogy a szerb polgárságnak egy tekiéteyes deputációjá jelenjen meg a főispán előtt és tegyen lojalitási nyilatkozatot a magyar államnak, a magyar királynak. A küldöttség megjelent, a szerbek hűségükről és ragaszkodásukról biztosították a magyar szent koronát. E-re megoyilt a fogház kapuja a gazdag, finom és magyarfaló kisasszony előtt.

A délvidéki közigazgatási és közbiztonsági állapotok hű rajza ott fekszik már a közös hadügyminisztérium asztalán. Ez a jelentés szigorú bírálatot mond a magyarországi adminisztrációról. Kifejti, hogy itt befolyásolható és könnyen megtántorítható klikkek tartják kezükben a közigazgatás gyeploít és legtöbbször saját érdekeik szerint járnak el a legfontosabb közügyekben is, amiknek helyes, lelkiismeretes elintézésétől az ország érdekein kívül a *monarchia biztonsága és védelme függ.* Bécsben a legnagyobb rangú katonák napokig másról sem beszéltek, mint a délmagyarországi közigazgatás megdöbbentő állapotáról. Általános volt a nézet, hogy tenni kell valamit, mert a tökéletes adminisztráció nélkül a leggondosabban kidolgozott sztratégiai tervek is kutha esnek, hatástalanokká válnak. A jelentésről tudomást szerzett, még pedig hivatalosan, a magyar kormány és főleg innét van, hogy a közigazgatás reformját a választói reformmal kapcsolatban kezdte emlegetni.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Nyomda	151

Ki lesz

a francia köztársaság elnöke?

— Küzdelem Poincaré és Pams között. —

Távirati tudósítás.

Páris, január 16.

Február 18-án „a francia állam első polgára”, Fallières Armand, mivel hét évi hivataloskodásának ideje lejárt, elhagyja az Elysée palotát. Hogy ki lesz az utódja, azt holnap, pénteken este, legkésőbb szombaton meg fogja tudni a világ. Az 1875. évi alkotmány harmadik szakasza értelmében ugyanis az elnökválasztásnak legalább egy hónappal kell megtörténnie amaz időpont előtt, amikor a régi elnök hivataloskodásának ideje lejár. A meghatározott napon a szenátus és a képviselőház tagjai a versaillesi kongresszuson gyűlnek össze, amelynek az alkotmány értelmében egyedül van joga arra, hogy az állam fejét egyszerű szótöbbséggel megválassza.

A szenátorok és a képviselők, valamint a többi hivatalos személyiségek különvonaton utaznak el Versaillebe és e végből a Paris közep pontjában levő Saint-Lazare pályaudvaron gyűlekeznek. Egy óra ötvenöt perccel indul annak a parlamenti férfi vonata; öt perccel később követi a diplomata és miniszterek vonata. A pályaudvart és az utat egészen Versailleig katonaság tartja megszállva. A pályaudvar környékén levő kávéházakban rengeteg tömeg gyűlekezik össze és vigan járja a fogadás.

A kongresszus ülése előtt a versaillesi nagy vendéglőben reggeli van, amelynek ételsorát a hagyomány épen olyan pontosan megállapította, mint a szavazásban való eljárást. Az ételsor ez: pikans virsli, roszbi, burgonya, gyümölcs és kávé. Az ára: öt frank. Miután így megerősítették magukat a politikusok, elmennek a kastélyba, ahol a kongresszus elnöke mindig a szenátus elnöke. Sorshuzással döntik el, hogy melyik betű kezd meg a szavazást. Carnot megválasztásakor a P. betű kezdte a szavazást, Casimir Perier és Faure Felix megválasztásakor az L. Loubet-nél a D. és Fallières-nél az M. betű kezdte a szavazást. A szavazás mindig több óra hosszágú tart.

Miután a szavazás, amely összehajtott szavazólapokkal történik, véget ért, az elnök felügyeétével megkezdődik a szavazatok összeszámolása. A teremben feszült érdeklődés... megszólal az elnöki csóngetyű... az elnök megszólal: „A nemzetgyűlésnek tisztelettel tudtára adom az elnökválasztás szavazati számarányának eredményét.” Ezután fölvivásuk a számarányt, mire a következő hagyományos formulával történik meg az ünnepies kihirdetés: „X. urat, aki a leadott szavazatok többségét nyerte el, szennel het évre a köztársaság elnökévé hirdetem ki.”

Harsogó eljenzés az új elnök iránt való első hódolat. A kongresszus elnöke a minisztereknek és a képviselő-kamara elnökének kíséretében a szalonba megy, amelyet a kongresszus idejére rendelkezésére bocsátottak. Itt várja meg az új elnök a hivatalos személyiségeket. Az elnök átadja a miniszterelnöknek a kongresszus jegyzőkönyvét. Ez fölvivása a jegyzőkönyvet és beszéddel átadja „a francia köztársaság új, a szuverén nép által választott elnökének a legfőbb végrehajtó hatalom jogait, előjogait és kötelesegeit.”

E rövid szertartás után az új elnök környezetének szerencsekívánatait fogadja, azután négy lovas hintón katonai kísérettel Parisba hajt és itt az Elysée palotában elődje (aki meg egy hónapig, február 18-ig hivatalában marad) tünepiesen fogadja és bevezeti új hatáskörébe.

Párisból jelentik: Forró lesz a küzdelem az elnökválasztáson Poincaré és Pams között. Cambes és Clemenceau erősen agítanak, hogy a harmadik szavazásnál Pams mellett foyják szavazataikat hivenket, de maga Pams is koraeskedik a kulisszák mögött saját érdekében. Clemenceau szándékával senki sincs tisztában, mert Delesse is erősen számít az ő támogatására és tényleg úgy nyilatkozott, hogyha a demokratikus eszme érdekében lesz, föltre fog tenni minden személyes torzalkodást és maga is Delesse mellé fog állani.

Párisból jelentik: A baloldali pártoknak ma megtartott teljes ülésén történt a harmadik probaszavazás, amelynek eredménye a következő: Pams kapott 323, Poincaré 310 szavazatot.

Párisból jelentik: A részletes szavazás a következő: Hatszázötvenkét szavazatot adtak le, melyek közül Pams háromszázhuszonkettő, Poincaré pedig háromszázötz szavazatot kapott. Pamsnak az abszolút többséghez csak öt szavazata hiányzott. A szociálisták ma délben ülést tartottak, amelyen szintén próbaszavazást rendeztek. Hetvenegy szavazatot közül negyvenkilenc Pamsnak, huszonkettő Poincarénak jutott. A helyzet abszolút nincs tiszta és arról beszélnek, hogy harmadik jelöltet fognak állítani, ha a holnapi két szavazás eredményre nem vezetne.

Poincaré Clemenceau-nak a következőket mondta:

— Nem akarom ezt a háromszázötz republikánus képviselőt, akik ma rám szavaztak, annak a csalódnak kitenni, hogy én a választási küzdelem előestéjén visszavonuljak. Egész multam bizonyítottam arra, hogy él bennem a felelősségérzet és hogy eszerint cselekszem. Mindent alaposan megfontoltam és rapaszkodom elhatározásomhoz: fentartom jelöltségemet. Arról is beszélnek, hogy Pams, ha a holnapi szavazás nem hoz döntést, egy harmadik személy érdekében le fog mondani a jelöltségéről. Ma újból felszámolták Bourgeois-nak a jelöltségét, de ő megint visszautasította.

Zsaroló

főtörvényszéki elnök.

(Korrupció az amerikai bírói karban.)

Távirati tudósítás.

Washington, január 15.

Az Amerikai Egyesült Államok fővárosában Washingtonban, a parlament felső háza büntető eljárást tett folyamatba egy igen előkelő állású bíró ellen. Archbold Róbert a vád alá helyezett bíró, ki az Egyesült Államok legfőbb kereskedelmi törvényszékének elnöke volt.

A nem oda való ember már régóta arra használta fel előkei pozícióját, hogy a hozzája kerülő felek közül sokat megszarolt. Évek hosszú során át folytatta így üzleleit, anélkül, hogy rájöttek volna, mert természetesen a megszarolt feleknek is érdekében állott, hogy hallgassanak.

Most azonban végre rajtavesztett, mert akadt két kereskedelmi társaság, amely nem hagyta magát megszarolni, hanem feljelentést tett a főtörvényszék elnöke ellen. Az *Eril Vasutársaságnak* és a *Hillside Szén és Vastársaságnak* valamilyen peres ügye támadt, amelyben Archboldnak kellett volna ítékezni. Szokása szerint felkereste a társaságok igazgatóit, és ajánlatot tett nekik, hogy az esetben, ha *vállalataik nyereségéből neki is részt juttatnak, kedvezően fogja elintézni ügyüket.* Az igazgatók azonban erre nem voltak hajlandók, hanem feljelentették Archboldot.

Washingtonban rég nem vártak már oly igazgatottsággal tárgyalást, mint ezt.

A szenátus nagyterme, melyben a fölötté ceremóniás tárgyalási aktus lefolyt, zsúfolásig megtelt hallgatósággal és a karzatok oly igazgatottsággal kísérték a tárgyalást, hogy az elnök több ízben kénytelen volt figyelmeztetni a hallgatóságot, hogy kiüriteti a termet, ha nem viselkednek csendesebben. A vádlott, ki az Egyesült Államok politikai életében is jelentős szerepet játszott, a tárgyalás alatt egy bizottsági teremben tartózkodott. Midőn közölték vele, hogy hatvannyolc szenátor ellene szavazott és csak öten szavaztak szabadonbocsátása mellett, szó nélkül tudomásul vette ezt. Sokkal mélyebb hatást gyakorolt az ítélet a vádlott fiára, ki szintén a teremben volt és kétségbeesetten tördelte kezeit, amint egyik szenátor a másik után bünsnek mondta ki apját. Az ítélet nagy megnyugvást keltett Washingtonban, főként azért, mert remélik, hogy ez a csunya vesztegetési ügy végre felhívja az illetékes hatóságok figyelmét az amerikai igazságszolgáltatás korrupciójára.

HIREK.

Kétszáz katona meggyilkolása.

(Méreg a borban. — Vérengző albánok.)

Távirati tudósítás.

Fiume, január 16.

Görög híradása szerint Albania egyik kicsiny falujában rettenetes esemény történt. Az egész lakosság elmenekült a közelgő szerb és görög csapatok elől. A kis falu egészen kihalt. Csak egy kis háznál talált a katonákat vezető szerb tiszt egy fiatal asszonyt, aki beteg anyját és gyermekét ápolta.

A katonák bevonultak a házba, hogy megtudják, hol van az élelmiszer és hová menekült a nép. A fiatal asszony azonban megtagadott minden fölvilágosítást. Kijelentette, hogy ő csak a két beteg miatt maradt itt és nem hagyja el őket még akkor sem, ha meghaltak, vagy akár ha neki kell meghalnia. Élelmiszer nincs, mert a falu menekülő népe mindent fölegetett, hogy ne egye meg az ellenség.

— Neked azonban kell, hogy legyen élelmiszered, — mondta a szerb tiszt.

Az asszony megvallotta, hogy van élelmiszere s el is van dugva, de ezt az ő és a betegai számára tették félre és nem az ellenség számára. A mikor aztán halállal fenyegették meg, adott húst és bort.

A szerb katonák, akik közben gyilkoltak és gyújtogattak, rávetették magukat az ennivalóra. A tiszt azonban csak akkor ivott, amikor az asszony megkóstolt mindent és a gyerekeknek is adott. Az asszony nyugodan itta ki a bort, csak amikor a gyereke szájába is bele kellett tölteni, akkor habozott kisse. A gyermek is ott és néhány peremulva görcsöl kapott és meghalt. A tiszt most már tudta, hogy méreg van a borban, mert több katona is rosszul lett. Az asszony keserű hangon kiáltott oda:

— Igen, én megmérgeztelek benneteket, hogy kiirtsam a fajtatokat!

A tűzbejött katonák erre *darabokra vagdalták az asszonyt.* A tiszttel együtt aztán nem sokára hatvanegy katona pusztult el. Néhány később érkezett katona, a kinek már nem jutott a borból, tett jelentést a szörnyű tragédiáról.

Fiuméből jelentik: Egy ittoni horvát lap munkatársa jelenti *Antivariból*: Az albánok az összekötő katonai őrszolgálatokat, amelyeket a szerb hadvezetőség Durrazóól Prizrendig felállított, minden faluban tíz embert, összesen száznegyven katonát löldözték és holttesteket borzalmasan megcsontítottak. A szerb katonai parancsnokság szigorú vizsgálatot indított és példásan fogja a tetteseken megtorolni a gyilkosságokat.

— Szerbia elégtételt adott. *Belgrádból* jelentik: *Prizrendből* jelentik: Tegnap tíz órakor ünnepelesen kitűzték az osztrák és magyar konzulátus épületére a lobogót. Röviddel tíz óra előtt egy szerb csapatkülönítmény egy tiszt parancsnoksága alatt fölállott a konzulátus épülete előtt. *Prochaska* konzul diszruhában, a konzulátus személyzete élén megjelent a konzulátus épülete előtt és egy kavasznak jelt adott a zászló fölvezetésére. Abban a pillanatban, mikor a zászlót fölvtették, a parancsnokló szerb tiszt és a kivonult szerb különítmény *zenészó mellett tisztelgett az elbírt módon.* Ezzel a ceremónia véget ért. Röviddel azután *Prochaska* konzul meglátogatta a szerb katonai parancsnokot.

— Új gyorsvonat. *Kaposvárról* jelentik: Odaérkezett megvárható forrából eredő hírszerint *Nagyvárad — Kaposvár — Fiume* között közlekedő gyorsvonatot május hó elsején életbe léptetik.

— Idősebb Salacz Gyula elköltözött Aradról. Arad városának 27 éven keresztül volt őrdemes polgármestere: Salacz Gyula néhány nappal ezelőtt világra költözött a vejéhez, Faragó István Világosi főszolgabíróhoz. A magas korba jutott aggyastán tudvalóleg mintegy kilenc hónap óta nem birt kimozdulni lakásáról. Véletlen baleset következtében elcsuszott és lábát annyira megsértette, hogy előbb hónapokig feküdt, azután pedig felkelt ugyan, de még mindig nem hagyhatja el a szobát. A hosszas fekvés, szobában való tartózkodás rendkívül meggyöngítette az öreg fizikumát és az orvos tanácsára a hegyaljai Világos községet választotta újabb lakóhelyül. A pompás hegyi levegő ugyanis felfrissíti a zárt levegőben elernyed fizikumot és új erőt önt a fáradt aggyastánba. Érdekesnek tartjuk itt megemlíteni, hogy idősebb Salacz Gyula még mindig nem tud öccsének, Salacz Béla nyugalmazott kúriai bírónak néhány hónappal ezelőtt történt tragikus cselekedetéről. Mint emlékeztetés, Salacz Béla gyógyíthatatlan betegsége következtében fegyvert fogott önmaga ellen és azóta örök álmát alussza az aradi temetőben. A tragikus cselekedetet akkor elköveték Salacz Gyula előtt és most Aradot a nélkül hagyta el, hogy tudomásul adták volna neki öccse tragédiáját.

— Nagyherceg — gyámság alatt. Alexandrovics Mihály nagyherceg, az orosz cár egyetlen fivérére, nemrégiben morganatikus házasságot kötött. Mint Pétervárról jelentik, ma a cár manifestumot adott ki, melyben Mihály nagyherceget fölmenti az esetleges régensség kötelességei alól. Miklós cár ugyanis 1904-ben törvényt adott ki, melyben Mihály nagyherceget nevezi ki az orosz birodalom régensévé arra az esetre, ha ő meghalna és a trónörökös még kiskorú volna. A cár nem elégedett meg azzal, hogy öccsét az esetleges régensségi feladatától megfosztotta, hanem ezzel egyidejűleg gyámság alá is helyezte. Ugyanis a ma kiadott manifestum Alexandrovics Mihály nagyherceg személye és vagyoni ügyei fölé gyámságot rendelt, a cár elnöklésével. A nagyherceg készpénzvagyonának és ingatlanainak kezelését az apanázskezelőség veszi át.

— Kormányválság Szerbiában. Belgrádból jelentik: A hadsereg főfelügyelőjének a trónörökösnek nevében Fojovics tábornok a múlt héten tartott minisztertanács alkalmával hosszabb listát nyújtott át a tiszteknek rendkívüli előléptetésére vonatkozólag, ami ellen a hadügyminiszter tiltakozott. Minthogy több napi tanácskozás után a hadügyminiszternek követelését a kormány csak részben teljesítette, az beadta lemondását. A király a lemondást elfogadta és Belkonovicst, a dunai csapatok főparancsnokát nevezte ki hadügyminiszterré.

— Öngyilkos földbirtokos. Mármaroszigról jelentik: Tomka Kálmán tarackózi nagybirtokos beteges életmódból öngyilkosságot követett el. Forgópisztollyal szájába lökte és a golyó szommal megölte. A vármegyeszerte népszerű földbirtokos fivére volt az évek előtt elhalt Tomka Jenőnek, a Magyar Földhitelintézet volt igazgatójának és Zichy Mihály festőművész nővére volt a felesége. Az öngyilkos földbirtokost feleségén kívül két felnőtt fia gyászolja. Temetése pénteken lesz.

— Megmérgezett család. Hódmezővásárhelyről jelentik: Ma délelőtt baldokolva hoztak be a hódmezővásárhelyi csomorkányi határból a kórházba egy hét tagú családot. Özvegy Rózsáné és hat gyermeke betegedtek meg mérgezésben. Rózsáné közösen gazdálkodott a tanyán egy rokonával, Juhász Imrével. A patkányok kitérésére mérget vásároltak, azt szőhintették az istállóban, és abból Rózsáné sertése evett. A sertést levágták, feldolgozták, húsból ették és ettől betegedtek meg. Mindnyájan súlyos betegen fekszenek a kórházban.

— Aradi nőselédek megjutalmazása. Aradváros törvényhatósága minden esztendőben három pályadíjat tűz ki olyan nőselédek megjutalmazására, akik hűségükkel azzal adják tarujelét, hogy hosszabb ideig szolgálnak egy helyen. A december hónap közepén lejárt pályázaton ez évben szokatlanul nagy számban jelentkeztek reflektánsok, ami a mellett bizonyítja, hogy Aradon a cselédmizéria nem olyan mélyen meggyökeresedett, mint ahogy azt általánosságban gondolni lehetne. Harminckét pályázó adta be kérvényét az aradi rendőrfőkapitányságnál és a javaslattevő bizottság holnap délelőtt 11 órakor tart ülést Green Nándor főkapitány elnöklésével. Három jutalomdíj van kitűzve. Egy 200 koronás és két 100—100 koronás. A pályázathoz mellékelt okmányok alapján értesülésünk szerint a 200 koronás jutalomra Milinkovics Bozucska szakácsnőt, aki Oravecz Miklós fakereskedőnél szolgált 16 év, 10 hó és 16 nap óta, a 100 koronás második jutalomra Keserü Vincéné szakácsnőt, aki özvegy Révész Adolfné urnőnél 15 év, 1 hó és 25 nap óta szolgált, a harmadik 100 koronás jutalomra Elek Mária szakácsnőt, aki Kürti Vilmos mérnöknel 13 év 11 hónap és 3 nap óta szolgált egyhuzamban, ajánlja majd a bizottság. A jutalmakat a tanács itéli oda végső fokban. Itt említjük meg, hogy a jövő évben már hat jutalomdíj áll a rendőrségnek rendelkezésére hűséges és szorgalmas cselédek kitüntetésére.

— Elégtétel az aradi árvaszékek. Éveken át zaklatta feljelentéseivel az aradi árvaszéket özvegy Kintzig Ferencné. A sajtó igen gyakran volt kénytelen az urinő panaszait foglalkozni, mert alig volt az aradi árvaszéknek vagy közigazgatási bizottságnak ülése, amelyen valamelyik Kintzig a szóba ne került volna. Üldözést látott az aradi árvaszék részéről és ezért számtalan esetben a belügyminiszternél vizsgálatot kért. A jövőben azonban lekerülnek mindezek a kellemetlen ügyek a napirendről. Kintzig Ferencné maga az, aki a leglényesebb elégtételt szolgáltatta az aradi árvaszéknek. Varjassy Lajos polgármesterhez, az árvaszék elnökéhez intézett levelében kijelenti, hogy őt félrevezették és mindazt, amit eddig vadaként hangoztatott, ünnepélyesen visszavonja. A levelet az árvaszék ma tartott ülésén felolvasta Joó Béla elnökhelyettes és azt tudomásul vették.

— Csödbe egy herceg. Berlinből jelentik: Hermann száz waimari herceg csödbejutásáról érkezik hír Londonból. A herceg 1909-ben még nagy vagyon ura volt, de egy énekesnőt vett el feleségül, ami miatt le kellett mondani rangjáról. Londonba költözött, ahol a Graf von Osteinmetz nevet vette fel. Az angol fővárosban nagylábon élt és minden pénze elszűnt. Két évvel ezelőtt elvált feleségétől és már akkor is csak kölcsön újján tudta az asszony vegkielégítését előteremteni. Most az egyik hitelezője 18.000 márka értékű csőd elrendelését kérte a herceg ellen.

— Megfagyott katonák. Szerajevából jelentik: A múlt hét óta egész Boszniában és Hercegovinában szokatlanul nagy a hideg. Az egyes helységeken a hőmérő 20 Reurur tokot mutat. Sok katona az őrészen szerencsétlenül járt, kezébe fagyott le.

— Gyilkos férj. Galsán ma hajnalban rézegen ment haza Móc Péter földműves. A felesége, Szida Lina korholni kezdte, amire a férfi kérésével a mellébe szúrt. Az asszony sírva rohant ki az udvarra. Ott összeesett és meghalt.

— Farkasok Aradmegyében. Csigerszöllösről írják: Ma este 5 órakor a maróti csendőrök Csigerszöllös község felé jöttek; egyszer csak kint a határban, tőlük pár 100 méter távolságra 2 nagy farkast láttak. Borsosjenő község felé mentek, de eddig nem bántottak senkit.

— Japán dísztárgyak lakkaszták, kávé és tea-készletek Kotányi János paprika lerakásában Robitzek Józsefnél József főherceg-ut 3.

— Helyreigazítás. Kilenyi nyitotta, Kilenyi bezárta címen a mai számuakban egy hír jelent meg, amelybe Heller Mór dr. törvényszéki bíró neve helyett sajtóhiba folytán Keller Mór dr. került.

— Köszönetnyilvánítás. Fényes Samu dr. emlékére Hirschmann Albertné, szül. Lichtmann Emma és Lichtmann Manó 20—20 koronát adományozott az izr. nőegyletnek. Ezen nemesszívű adományokért ez uton mondunk benső köszönetet. Az elnökség.

— Opre-féle gőz- és kádfürdő Tököl-tér 1. Minden kényelemmel a n. é. közönség rendelkezésére áll: gőzfürdő férfiak részére reggel 1/6-tól 1-ig nyitva. Hölgyek részére hétfő és péntek d. u. 2-től 6-ig nyitva. Kádfürdő (kabinfürdő) reggel 1/6-tól este 10-ig nyitva. 10 darab bérletjegy 8 korona.

— Karácsonyról visszamaradt több száz doboz divatos levélpapír minden elfogadható áron kapható Kerpelnél.

— Ingusz I. és fia géperőre berendezett dobozgyára Arad vár katonai fegyház. Készít mindennemű dobozokat.

— Falemezek (Pappe) olcsón kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

TÖRVÉNYKEZÉS

Teleky Tibor gróf

és az aradi törvényszék.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 16.

Gróf Teleky Tibor és Asbóth Oszkár aviatikusok a múlt évben Aradon közkereseti társaságot alapítottak, amelynek Első Magyar Aero Művek Teleky és Asbóth nevet adtak. Az aradi törvényszék a céget bejegyezte, a cégek felügyelőire kirendelt miniszteri biztos azonban a cég jegyzésének a Központi Értesítőben való közzétételét megtagadta és pedig azért, mert a törvényszék engedélyezte a cég címében az „első” jelzést. A királyi törvényszék ez alapon felhívta a cégtulajdonosokat, hogy iparkamarai bizonyítvánnyal igazolják, hogy az országban működő hasonló üzemek közül az övék az első. Miután a cég tulajdonosai ennek a felhívásnak nem tettek eleget, a törvényszék elrendelte a cég címéből az „első” jelzőnek törlését.

Az E. M. A. M. egy másik ügyével is foglalkozott ma a törvényszék. Gróf Teleky Tibor nagysomkúti birtokos ugyanis kérvénnyel kijelentette a törvényszéknek, hogy az E. M. A. M. cégből kilép. A törvényszék ezt nem vette tudomásul, mert közkereseti társaságból egyoldalúlag, a másik fél hozzájárulása nélkül nem lehet kilépni. Teleky tartsa pedig nem jegyezte a kérvényt. Így hát Teleky nem hagyhatja el a céget.

§ Hazaáruló igazgató. Szabadkáról jelentik: A délvidéken újabb hazaárulási pör indult meg, amelyet nem annyira maga az eset, mint inkább a pörbe fogott ember személye tesz érdekessé. A zombori ügyész ugyanis a szegedi itélőtábla főügyészségének utasítására eljárás indított a zombori szerb tanítóképző igazgatója, Sztaics Vasa ellen. Sztaics, akinek a szerb hadseregben is van már némi hírneve, aradói, borongós verseket szokott írni a szerb lapokra. A versekben a szegedi királyi ügyész-eg államellenes céllal fedezett föl és hazaárulás miatt eljárás indított Sztaics ellen. Most abban az irányban folyik a nyomozás, vajon a díjazott költő nem igazolt-e Sztaics Vasa a magyar állam ellen.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívó! Az aradi fotoklub január hó 22-én, szerdán este fél 8 órakor a „Millenium” klubon termében tartja VII.-ik rendes évi közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Hitelesítő kiküldése. 3. Titkár-, 4. gazdasági-, 5. pénztáros jelentése. 6. A jövő évi költségvetés megállapítása. 7. Tisztikar választása. 8. A klub házirendjének előterjesztése. A közgyűlés után étkezés ét'ap szerint. Vetítés.

(*) Az aradi kaszinó közgyűlése. Az aradi kaszinóegylet január hó 19-én délelőtt 11 órakor tartja rendes évi közgyűlését saját helyiségeiben, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja az igazgatóság.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Társasági tudósítás.

Budapest, január 16.

Készárú.

Kínálat, vételkérő kerület, 5 ezer mm. tartott.

Határidő.

	Déli árú	2 Órai árú
Busa 1912. áprilisra	11.85—11.86	11.87—11.88
Busa 1913. októberre	11.99	12.—12.07—12.08
Ross 1913. áprilisra	10.28—10.29	10.28—10.29
Ross 1913. októberre	9.70—9.71	9.72—9.73
Tengeri 1913. májusra	7.69—7.70	7.72—7.73
Zab 1912. áprilisra	10.46—10.47	10.47—10.48
Zab 1913. októberre	9.20—9.21	9.20—9.21

Az árak 50 kilométer számítva.

Budapesti értéktőzsde (jan. 16.)

Magyar hitel	801.75
Oszták hitel	616.—
4% koronajáradék	84.85
Oszták-magy.-államvasutó	712.—
Jelzálogbank	427.—
Lezámitolóbank	510.75
Hazai Bank	289.—
Magyar Bank	546.50
Keresk. Bank	8710.—
Rimamurányi	710.—
Salgótarjáni	741.—
Közúti Vasut	677.25
Városi Villamos	338.—

Bécsi értéktőzsde (jan. 16.)

Oszták hitel	615.—
Magyar hitel	800.—
Oszták-magy.-államv.	702.50
Déli vasut	102.25

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 918. jan. 16. Buzs 75 kilogrammos 20.55—20.85 78 kilogrammos 20.75—20.85, 77 kilogrammos 20.85—20.95, 78 kilogrammos 20.95—21.05 Ross (prima) 18.10—18.20 (kőszép) 17.90—18.00 Arpa (sertősdő) 19.95—20.25 (takarnány) 18.10—18.30, Zab (prima) 20.10—20.20, kőszép) 19.10—19.30. Tengeri réti. (magyar) ———, vj 10.30—10.50, (román) régi 19.25—19.25, új 10.30—10.50 Burgonya 100 kgr. (fehér) 6—6.20, (rózsás) 6.80—6.90.

Felelős szerkesztő:

Belgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Pénteken, 1913. január hó 17-én:

C) Bérlet

C) Bérlet.

Nagy Aranka, a szegedi színház primadonnájának vendégfellépésével:

Katalin.

Heredeti operette 3 felvonásban. Irta: Dr. Beldi I. Zenéjét szerző: Fejér J. Rendező: Polgár Sándor. Karnagy: Tünger Árpád.

SZRMELEK:

Katalin	Nagy Aranka	Chavalier	Polgár S.
Gróf Gurácsky Balázs B.	Bura oft Iván Varnai Jenő.	Duplessis	Kálmay Jolán.
Gr. Sunderlaud Delli Lajos.	Troikoff Fedor Ajtai Ödön.	Anieza	Nógrádi M.
Ivanoff Alexis Hajdutska L.	Gregor	Grófnő	Varnainé.
		Hercegnő	Mónár Ilona.
		Gregor	Herold Ede.

Kezdés este 7/8 órakor.

NYILTÉR.*

Horgony-Syrup. Sarsaparilla

Vörösvérnyelvény. Újra 3.00 és 7.50 kor.

Horgony-Liniment. Cepscsi Compo.

A Horgony-Pain-Expeller pótléka

Fájdalomenyhítő bedörzselés

meghálálat. rheumátái. köszvényái stb.

Újra 20. 1.40. 2.—kor

Horgony-Vas-Albuminat.

Tinktúra.

Vörösvérnyelvényre és anémia. — Újra 1.40 kor.

Beeszereshető

a legtöbb gyógyszerárban vagy közvetlenül

RICHTER dr. az „Arany orvosi”-ban osztott prágai

(I. Előzetesutrára 8) gyógyszerárban.

Raktár Magyarországon: TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszertár, Budapest. 9301Az Aradi Lloyd-társulat
100 koronás 4%-os kötvényének

I. sorsolása:

Az Aradi Lloyd-társulat 4%-os kötvényeinek 1913. évi január hó 15-én a társulat választmányának jelenlétében megtartott I. sorsolása alkalmával következő számok huzattak ki:

25, 64, 65, 86, 104, 105, 106, 107, 108, 123, 162, 170, 171, 177, 178, 206, 208, 209, 210, 211.

A kisorsolt kötvények f. hó 20-tól kezdve a kötvényeknek visszaszolgáltatása ellenében az Aradmepyei takarékpénztár pénztára által teljes névértékben beváltatnak.

Arad, 1913. január hó 16-án.

556

Aradi Lloyd-társulat.

Mme Thérèse

vállalkozás

Budapest, IV. Semmelweis-utca 2.

Van szerencsém a tisztelt hölgyközönséget értesíteni, hogy mai napon ideérkeztem és a Központi szállodában megszálltam.

Egyben felhívom a t. hölgyközönség figyelmét arra is, hogy párisi minták szerint készült fehérnemű kollekciót is hoztam magammal.

Tisztelettel bátorkodom ennél fogva a tisztelt hölgyközönséghez azon kérelemmel fordulni, hogy rendelések főlvetelére vonatkozó meghívásait ide a szállodába hozzám intézni méltóztatassék.

Kiváló tisztelettel

Mme Thérèse.

500
1/2, 1—1/3-ig otthon található.

1912. V. 455/3.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői kir. járásbíró-ság 1912. V. 455/1. sz. végzése következtében dr. Goldzieher Márton kisjenői ügyvéd által képviselt Balassa Béla javára 200 kor. és jár. erejéig 1912. évi november hó 2-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 768 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tengeri, disznó, lovak stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíró-ság 1912. évi V. 455/1. sz. végzés folytán 200 korona töké-követelés, ennek 1912. évi szeptember hó 24. napjától járó 6% kamata, 1/3% váltódíj és eddig összesen 97 kor. 58 fillérben bíróság már megállapított költségek ere-jéig, Szapáryligeten alperesek laká-sán leendő megtartására 1913. évi január hó 23. napjának délután fél 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fog-nak adatni.

Amennyiben az előírt ingóságokat mások is le- és felül-foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kisjenő, 1913. évi január hó 9-én.

541

Réti, s. k.

kir. bir. kiküldött.

Diamant Ferencz

villamos világítás, tele-
fon-osongó berendező,
osillár- és izzótestek
raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám

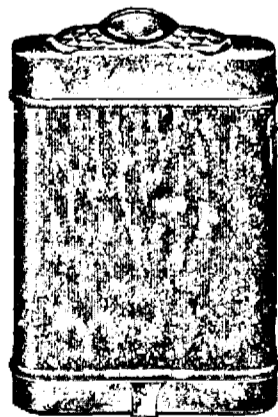
Pathefonok

és Pathe-lamek, a legújabb fel-
vételek, kedvező fizetési feltételek
mellett kapható

Koch Dánielné!

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 1111

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.Villany-
berendezé-
sek, villany-
osillárak.Dynamó
gépek, vil-
lanymotorok
és minden
kaphatók

Kalmár Józsefné!

Arad, Salacz-utca 2. sz. 1681

65—1913. tkvi. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A lippai kir. járásbíró-ság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy az Ujarad és Vidéki Népbank végre-hajtatónak Argyelán György temes-illédsi lakos végrehajtást szenvedett ellen folyamatban lévő végre-hajtási ügyben a végrehajtási árverés 250 kor. tőke és járulékaiknak behaj-tása végett a lippai kir. bíróság területén levő és a temesillédsi 104. sz. tkvben A. I. 2., 5., 10., 12. sor. (960—960^{1/2}) 1986. 1687/b.

(210—211/a.) 1. hrzi. sz. a foglalt rétekre, szántókra, udvarra és kertre 950 korona kiküldési árban elrendelt végrehajtási árverés 1913. évi március hó 19. ik napjának d. e. 11 órakor Temesillédsi községhez tartozó fog megtartatni és hogy a venni szándékozók bánatpénzül 95 koronát kötelesek letenni.

A lippai kir. járásbíró-ság mint tkvi. hatóság.

Lippa, 1913. évi január hó 7-én.

542

Schweiger, s. k.

kir. jbiró.

Az ingatlanforgalmi és Par-
cellázóbank r. t. Arad,
Petőfi u. 1. sz. (Telefon 861.)
áruba bocsájtja az Arad város
határában lévő a Pécskai országot
mellett elterülő

Prohászka dülő

67. sz. (volt Kristóffy-féle) 210
kis holdas ingatlanát igen
előnyös fizetési feltételek-
kel. A tanya 40—50 kis hold
földdel egy tagban, többi
5—10 holdas parcellákban

adatik el!

III—7717.